

ΝΕΟΣ ΕΛΛΗΝΟΜΝΗΜΩΝ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΤΑΞΟΜΕΝΟΝ ΚΑΙ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ

ΣΠΥΡ. Π. ΛΑΜΠΡΟΥ

12
1915

ΦΩΤΟΤΥΠΙΚΗ ΑΝΑΤΥΠΩΣΙΣ * 1969 * RÉIMPRESSION ANASTATIQUE

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ÉDITIONS

ΒΑΣ. Ν. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ ★

BAS. N. GRÉGORIADÈS

E.Υ.Δ. Μ.Σ. Τ.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ΝΕΟΣ ΕΛΛΗΝΟΜΗΜΩΝ

ΤΟΜΟΣ ΙΒ'. — 30 Σεπτεμβρίου 1915. — ΤΕΥΧΟΣ Γ'.

ΔΥΟ ΑΝΑΦΟΡΑΙ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΜΟΝΕΜΒΑΣΙΑΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΝ

Ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 226 πολυτίμῳ Παλατίνῳ κώδικι τῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Βατικανοῦ, γραφέντι τὸν δέκατον πέμπτον αἰῶνα, περιλαμβάνονται δύο πλείστου λόγου ἀξιαὶ ἀναφοραὶ μὴ ὀνομαζομένου μητροπολίτου Μενεμβασίας πρὸς τὸν πατριάρχην, ἐξ ὧν πολλὰ διδασκόμεθα περὶ τῶν κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν τῆς Πελοποννήσου ἐπὶ τῶν Παλαιολόγων καὶ τῆς ὀρθοδοξίας καθ' ὅλου, ἀλλὰ καὶ οὐκ ὀλίγα περὶ τῶν ἀρχαιοτέρων τυχῶν τῆς χερσονήσου. Τούτων ἡ μὲν πρώτη, πολὺ βραχυτέρα τῆς δευτέρας, περιέχεται ἐν φ. 69^α — 74^β τοῦ κώδικος. εἶτα δὲ καὶ πάλιν ἡ αὐτὴ ἐν τῷ αὐτῷ κώδικι τὸ δεύτερον ἐν φ. 75^α — 81^β. ἡ δὲ δευτέρα, πολὺ ἐκείνης μακροτέρα καὶ σπουδαιότερα, καταλαμβάνει τοῦ αὐτοῦ κώδικος τὰ φ. 115^α — 133^β.

Ἐγράφησαν δ' ἀμφότεραι αἱ ἀναφοραὶ ὑφ' ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ἀνδρὸς, καθ' ἃ ἐξάγεται ἐξ αὐτῶν τούτων ὡς καὶ ἐκ τῆς ἐν τῇ ἡ' τοῦ φ. 115^α, ἐν ἀρχῇ τῆς δευτέρας, μεταγενεστέρας λατινικῆς παρασημειώσεως *Ejusdem ad patriarcham epistola supra, quadragesimo abhinc folio, δι' ἧς γίνεται παραπομπὴ εἰς τὸ φ. 75^α, ὅπου ἀρχεται τὸ δεύτερον ἀντίγραφον τῆς πρώτης ἀναφορᾶς. Ἀλλ' οὐκ ὀρθῶς ὁ σημεῖωσας τάνωτέρω*

προσέθηκεν ἐν τῇ ἄνω ᾠσ τῆς δευτέρας ἀναφορᾶς τάδε· Ad Constantinopolitanum patriarcham et episcoporum consilium super iniqua sua depositione, Oratio episcopi Maines, καθ' ὅτι ἡ ἀναφορά δὲν προέρχεται παρ' ἐπισκόπου Μαίνης παυθέντος, παρενοήθησαν δὲ τὰ ἐν φ. 115^α λεγόμενα Ἐπει δὲ ἀρτίως τῆς κατ' ἐμὲ ἐκκλησίας παρὰ πάντα λόγον δικαίου ἢ τῆς Μαίνης ἐπισκοπῆ ἀπεσπύσθη καὶ προστίθεται οἷς οὐκ ἐνι δικαίον.

Τῶν δύο εἰρημένων ἐξαιρετικῶς σπουδαίων ἀναφορῶν ἐκδίδω κατωτέρω τὸ κείμενον, ἐπιφυλασσόμενος νὰ ὑπομνηματίσω αὐτὸ καὶ διαφωτίσω ἱστορικῶς ἐν τῷ προσεχεῖ τεύχει τοῦ Νέου Ἑλληνομνημονος.

Ἐν ταῖς ὑποσελιδίαις κριτικαῖς σημειώσειςι τῆς πρώτης ἐνταῦθα ἐκδιδομένης ἀναφορᾶς τὸ μὲν A δηλοῖ τὰς διαφόρους γραφὰς τοῦ ἐν φ. 69^α κ. ἐ. ἀντιγράφου, τὸ δὲ B τὰς τοῦ ἐν φ. 75^α κ. ἐ.

A'

Παναγιώτατε, θεϊότατε, θεσπεσιώτατε καὶ πᾶν εἴ τι ἄλλο τίμιον καὶ σεβάσιμον πρᾶγμα καὶ ὄνομα ἐμοί τε κατὰ Κύριον ὑπερήδιστε ἀγίε μοι αὐθέντα πάτερ θέσποτα καὶ οἰκουμενικὲ πατριάρχα.

Τιμίαις γραφᾶς τῆς μεγάλης ἀγιωσύνης σου δεξάμενος, τὴν μὲν μίαν 5 παρὰ τοῦ ἐπισκόπου Μαίνης, τὴν δὲ ἑτέραν παρὰ τοῦ Κορίνθου, ἀπορῶ πρὸς τίνα τούτων ἀπολογήσασθαί με χρῆ πρῶτον, μετὰ τοσαύτης καταδίκης καὶ τῶν δύο κατ' ἐμοῦ ἀπολυθειῶν, καὶ ταῦτα ἀπόντος, καὶ μὴτ' ἐρωτηθέντος κἂν διὰ τιμίας γραφῆς τῆς μεγάλης ἀγιωσύνης σου, μῆτε βασάνῳ τὰ τοιαῦτα τῶν πραγμάτων δοθέντα, ἀλλ' ἀπολυ- 10 θέντα καθ' ἡμῶν οὕτω σφοδρῶς καὶ δξέως μετὰ τοσοῦτων σκωμμάτων, ὡς ἂν οὐκ ἠδικημένων ἡμῶν τὰ μέγιστα καὶ πρὸ ἡμῶν τῶν φιλευσεδῶν νόμων καὶ τῶν ἱερῶν κανόνων, ἀλλὰ μᾶλλον ἀδικησάντων

1 Παναγιώτατε πατριάρχα A : λαίπουσι B, ὅπου νεωτέρα χεῖρ ἢ ἐπιγραφή Epistola ad patriarcham Constantinopol. episcopi depositi apologetica 6 τίνα B : τίνα ἐπὶ τοῦ διαγεγραμμένου ὁποῖαν με A 11 πρὸ A : πρὸ B

ἑτέρους, καὶ οὐχ ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχεν ἀδικίας, ἀλλὰ καὶ μεγάλας
 καὶ πρὸς μεγάλους ταύτας γεγνουσίας καὶ ἐναρτέτους ἀνδράς. Τοσοῦ-
 τον ἦν τὸ τῶν τιμίων καὶ ἱερῶν μοι γραμμάτων καθ' ἡμῶν ὀργίλον
 καὶ ἐπιπληκτικόν· ὃ δὲ καὶ διὰ τὸ πατρικόν καὶ σεβάσιμον καὶ ὑψη-
 λὸν καὶ θεῖον τῆς μεγάλης ἀγιωσύνης σου καὶ διὰ τὸ πρὸς ἡμᾶς μετὰ
 εὐεργεσίας φιλικόν, εἰ καὶ πρὸς ὄραν ἐλύπησεν, ἀλλὰ παραίνεσιν πα-
 τρικὴν καὶ φιλικὴν ἀντικρυσ ἡγησάμεθα, καὶ ἐξ ἐπηρείας καὶ προσ-
 βολῆς ἀνθρώπου κινῶς ὑποῦλου καὶ χαιρεκάκου ταῦτα προέβησαν.
 Δόλος γὰρ ὄντως ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, κατὰ τὸν σοφὸν Σολομῶντα,
 τεκτηναμένον κακά. Ἄλλ' ἐκείνῳ μὲν τῷ ταῦτα συρράψαντι δολερῶς 10
 συγχωρήσοι θεὸς καὶ μὴ ἐμπέσοι εἰς βόθρον ὃν ὀρύσσει κατὰ τοῦ
 πλησίον. Τῆς δὲ μεγάλης ἀγιωσύνης σου τὴν εὐεργεσίαν καὶ ἀναδο-
 χὴν καὶ φιλίαν πρὸς ἡμᾶς τοὺς εὐτελεῖς καὶ ταπεινοὺς σχεδὸν οὐδ' ἑ-
 πὸς αἰῶν τῆς ἐμῆς ἐξελεῖται ψυχῆς, ἀλλὰ, καὶ μετὰ θάνατον εἰ τις
 αἰσθησὶς ἦν μοι, καὶ τότε μετ' εὐφημίας ἀν' ἰσως ἐμεμνήμην τοῦ σου 15
 θεοῦ ὀνόματος. Διὰ τοῦτο ἐκεῖνα μὲν παραίνεσιν, ὡς περ εἶρηται, καὶ
 συμβουλήν ἡγησάμεθα· οὕτω γὰρ ἡγεῖται ταῦτα καθαρὰ καὶ ἀδόλος
 φιλία· τοῦτο δὲ γε μόνον ἠνίασεν ὅπερ αὐθόλως τῆς σῆς θείας ψυχῆς
 ἔργον εἶναι νομίζω, ἀλλὰ τοῦ προρρηθέντος γενναίου τὰ τοιαῦτα ἀν-
 δρὸς τὸ διπλᾶ πεμφθῆναι τὰ γράμματα, ἐκεῖνα δὲ λέγω τὰ σκοιμ- 20
 μάτων μεστὰ, τὰ μὲν πρὸς ἐμὲ, τὰ δ' ἴσα τούτοις πρὸς τὸν ἐπίσκοπον
 Ματῆνης, ἔν' ἔχη πρὸς ἐπίδειξιν ταῦτα τοῦ καθ' ἡμῶν ἀνδραγαθήμα-
 τος αὐτοῦ, μᾶλλον δὲ τοῦ πάνθ' ὑποβάλλοντος καὶ συνεργουόντος αὐτῷ
 καὶ συρράπτοντος ταῦτα. Τίς γὰρ ἦν ἡ χρεία τοῦ τοιοῦτου πράγμα-
 τος; Ἄλλὰ καὶ τοῦθ' ὑπομονητέον. 25

Ὅτι μὲν οὖν αὐτὸς, σὺν θεῷ ὃ' εἰρήσθω, οὔτε μικρὸν ἢ μέγα οὔτε
 πρὸς τινα τῶν ἐν ἀξιώμασιν, ἀλλ' οὐδὲ πρὸς ἰδιώτην τὸν τυχόντα παρὰ
 τοὺς θείους καὶ ἱεροὺς κανόνας καὶ νόμους καὶ τοὺς ἐκκλησιαστικoὺς
 πέπραχα θεσμοὺς τὸ τυχὸν αὐτὰ δεῖξει τὰ πράγματα καθαρῶς καὶ
 ἀπερικαλύπτως. Ἀπολογῆσομαι τοίνυν κατὰ τὸ παρὸν μὲν διὰ γραμ- 30
 μάτων, τάχιστα δὲ σὺν θεῷ καὶ σωματικῶς. Καὶ πρῶτον πρὸς τὰ πρῶ-
 τως μοι καὶ διακομισθέντα παρὰ τοῦ ἐπισκόπου. Πρὸ δὲ τοῦ θέσθαι
 ἡν ἀπολογίαν μικρὰ τινα τό γε νῦν ἔχον δηλώσω τῶν τοῦ ἐπισκό-

2 μεγάλοις B : μεγάλα; A 7 ἐπηρείας A : ἐπηρείας B 14 ἐξελεῖται A
 ξελεῖται B 16 διὰ τοῦτο ἔγραψα : διατοῦτο AB 23 αὐτοῦ B : αὐτοῦ μεθ
 : τὸ καὶ διαγεγραμμένον A 27 πρὸς τινα ἔγραψα : πρὸς τινὰ AB 33 μι-
 κρὰ τινα ἔγραψα : μικρὰ τινα AB

Ε.Υ.Α.Ε.Σ.Τ.Π
 ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

που. Αὐτὸς μέντοι οὗτος, λέγω, πρὸ καιροῦ τινος ἀργία καθυπεβάλετο
 παρὰ τῆς μεγάλης ἀγιωσύνης σου καὶ δικαίως, πλὴν μὴ εἰδότης ἐμοῦ,
 εὐλόγως δ' ἐπετιμήθη παρ' αὐτῆς· τὸ γὰρ ἔγκλημα μέγα καὶ καθ' οὗ
 τὰ μέγιστα οἱ θεοὶ καὶ ἱερεῖς κανόνες ἐπανατείνονται. Χειροτονία γάρ
 ἦν ἀναξίου ἐκείνου διὰ τοῦ Μαξίμου καὶ παρ' ἐνορίαν καὶ ἐπὶ χρή-
 5 μασι. Καὶ τὸ μὲν πρᾶγμα ἴσως ἐν, τρία δὲ τὰ ἔγκλήματα, καὶ πρὸς
 ἐμὲ θεῖα καὶ ἱερά γραμμὰ τῆς μεγάλης ἀγιωσύνης σου ἦκον εἰσέτι
 καὶ νῦν διασωζόμενα, ὀνειδίζοντα καὶ ἐπανατεινόμενά μοι ὡς ἀμε-
 λουῦντι καὶ οὐκ ἐξετάζοντι καὶ παιδεύοντι τὰ τοιαῦτα. Πρὸς δὲ δὴ καὶ
 10 ἀπελογησάμην, ὅτι οὐδόλως ἔγνων τι περὶ τούτου· πῶς γὰρ ἂν εἶπον
 τὰ τοιαῦτα ὀλως γίνεσθαι; Ἔστα πάλιν οὐκ οἶδ' ὅπως συγχώρησις
 παρὰ τῆς μεγάλης ἀγιωσύνης σου πρὸς τὸν ἐπίσκοπον, μηδὲν εἰδότης
 ἐμοῦ. Ἐκάτερον δὲ γεγονὸς, καὶ γεγονὸς μέντοι, πρὸς δὲ καὶ ἐχρῆν
 λυπηθῆναί με, ἀφίημι τοῦτο εἰς τὴν ἐνδιάκριτον διάκρισιν τῆς μεγάλης
 15 ἀγιωσύνης σου. Μετὰ δὲ τινὰ χρόνου παραδρομῆν ἦκον ἀπὸ τῆς τοῦ
 Μαίνης ἐνορίας καὶ τοῦ κλήρου αὐτοῦ ἱερεῖς καὶ λαϊκοὶ ἐγκαλοῦντες
 αὐτῷ τοῦτο μὲν ἐγκληματικὰ, τοῦτο δὲ καὶ χρηματικὰ, δὲ δὴ καὶ οὐ τοῦ
 παρόντος ἂν εἴη καταλέγειν πάντα καιροῦ καὶ ἐνοχλεῖν σου ταῖς θεαῖς
 καὶ ἱεραῖς ἀκοαῖς τῷ μήκει τῶν γραμμάτων· εἰρήσονται δὲ πάντα
 20 κατὰ τὸν προσήκοντα τούτοις καιρὸν. Διαμηνυθεὶς μέντοι ὁ ἐπίσκοπος
 παρ' ἡμῶν οὐχ ἦκεν. Ἦκον μέντοι πάλιν οἱ κατήγοροι καὶ αὐτοὶ καὶ
 ἕτεροι· ἦκε δὲ καὶ ὁ αὐτάδελφος αὐτοῦ Πέτρος, ὃ ἐπώνυμον Ἀνάλα-
 τος. Οὗτος δὴ καὶ σφοδρότερον τοῦ ἰδίου ἀδελφοῦ καὶ ἐπισκόπου
 κατηγόρει. Καὶ διὰ γραμμάτων οἰκείων αὐτοῦ καὶ ἐγγράφως καὶ πά-
 25 λιν διαμηνυθεὶς οὐχ ἦκεν. Ἐπίσκοπος γὰρ ὢν τῶν μὲν τῆς ἐπισκο-
 πῆς ἐκαρποῦτο, εὐρίσκατο δὲ ἐν ἑτέρᾳ ἐπαρχίᾳ, φροντίδα ἡγουμενείας
 μοναστηρίου τινὸς ἐπαναλαβόμενος. Γενομένου δὲ μου κατὰ τὸν Μυ-
 ζηθρᾶν διὰ τινὰ ἐκέισε παρεμπεσοῦσαν ὑπόθεσιν· ὁ γὰρ τοὶ Λακεδαι-
 μονίας σύνοδον συνεκρότησε, καὶ τὸ μὲν δοκοῦν διὰ τινὰ ὑπόθεσιν, τῇ
 30 δὲ ἀληθείᾳ ἕτερον ἦν αὐτῷ τὸ βουλούμενον· τέως γε μὴν παρεῖσθω
 ὄντων δὲ πολλῶν Πελοποννησίων ἐπισκόπων, σὺν οἷς καὶ ὁ Μαίνης,
 μετὰ τὸ διάγνωσιν τῆς ζητουμένης καὶ δοκούσης ὑποθέσεως γενέσθαι

1 τινος ἀργία ἔγραψα: τινὸς ἀργεία AB καθυπεβάλετο A: καθυπεβάλετο
 μετὰ διαίρεσιν τοῦ ἑτέρου λ B 7 ἦκον προσθετικόν ἄνωθεν B: λείπει A
 10 τι ἔγραψα: τί AB 14 λυπηθῆναί A: λυπηθῆναι B 16 αὐτῷ
 ἔγραψα (Πρξ. σ. 261, 1 καὶ σ. 265, 4): αὐτοῦ AB 18 πάντα ἐν τῷ καιρῷ
 κατὰ συνέχειν A: πάντα νωτέρω χειρὶ ἄνωθεν B 27-28 Μυζηθρᾶν ἔγρα-
 ψα: μειζηθρᾶν A*: μειζηθρᾶν ἐκ τοῦ μειζηθρᾶν B

Πέτρος ὁ Ἀνάτατος ἐγκαλεῖ μὲν τῷ ἐπισκόπῳ καὶ ἀδελφῷ αὐτοῦ, σὺν ἐκείνῳ δὲ καὶ ἡ μήτηρ αὐτῶν, καὶ ἡ ἐγκλησις ἐγγραφὸς οἰκείαις αὐτοῦ γράμμασιν, αἱ δὲ καὶ διατηροῦνται, τὸ δὲ κινούμενον χρηματικόν τε καὶ ἐγκληματικόν. Ἐπιχειροῦντος τοίνυν ἀπολογεῖσθαι τοῦ ἐπισκόπου καὶ ἀτονοῦντος, ἡ τῶν ἀρχιερέων ὁμήγουρις τοῦτο μὲν ἀδελφικῶς, τοῦτο δὲ καὶ φιλικῶς, καὶ μάλιστα ὁ Παλαιῶν Πατρῶν, «πολλὰ πρὸς ἐμὲ, «πολλὰ καὶ ἀτοπα γεγονότα πρὸς τοῦ ἐπισκόπου εὐρήσεις, ἐκέισε παραγενόμενος, οὐκ αὐτὸ τοῦτο μόνον» εἰρηκότες· «οἶδαμεν τοπικῶς γὰρ ἡμεῖς ἀκριβῶς τὸν ἄνθρωπον πολλὰ πεποιηκότα παράνομα, σὺν οἷς καὶ ἡ τοῦ Μαξίμου χειροτονία», ταῦτα καὶ τοιαῦθ' ἕτερα 10 ἔλεγον οὕτως γὰρ ἦν αὐτοῖς ὁμωρόφις καὶ ὁμοτράπεζος καὶ τούτοις συμπνέων, μᾶλλον δ' ἐκεῖνοι αὐτῷ συμπνέοντες. Καὶ ἐπεὶ ἔδοξε καλὸν ἀπελθεῖν με τοπικῶς καὶ τὰ κατὰ τὸν ἐπίσκοπον ἐξετάσαι, τί με ἐχρῆν ποιεῖν; Μὴ ἀπελθεῖν; Καὶ ποῦ τοῦτο τῶν καλῶν καὶ νομίμων; Ἄλλὰ παρασιωπῆσαι; Καὶ πῶς οὐκ ἔμελλον καὶ θεῷ καὶ ἀνθρώποις 15 λόγον ὑφέξειν ὑπὲρ τούτου, καὶ ταῦτα πρῶτον μὲν τῶν θείων καὶ ἱερῶν γραφῶν τῆς μεγάλης ἀγιοσύνης σου παρακελευουσῶν με διαναστηναὶ καὶ διεγερθῆναι πρὸς τὴν ἐκείνου ἐξέτασιν, ἔπειτα καὶ τῶν ἀρχιερέων ἀξιούντων καὶ πρὸς τοῦτο διεγειρόντων καὶ παντὸς σχεδὸν τοῦ ὑπὸ τὴν ἐνορίαν τοῦ ἐπισκόπου τελούντος ἱερατικοῦ τε καὶ λαϊκοῦ 20 τάγματος καὶ καταβοώντων καὶ κατηγορούντων ἀγράφως τε καὶ ἐγγράφως, αἱ δὲ καὶ διατηροῦνται, οἷς στέλλομεν κατὰ τὸ παρὸν καὶ τὰ ἴσα, κἂν ἄλλως ὁ καλὸς Λακεδαιμονίας ταῦτ' ἀνήγγειλεν; Οὐ μὴν ἀλλ' ἐπεὶ προθεσμία δέδοται τῷ ἐπισκόπῳ συμπαραγενέσθαι μοι καὶ τὰ κατ' αὐτὸν ἐξετάσει δοθῆναι· οὐδὲ γὰρ οὐδόλως ἤρετίσατο 25 κατοικῆσαι ἐν τῇ αὐτοῦ ἐκκλησίᾳ, ἀλλὰ τὰς προσόδους ἀπερχόμενος καὶ λαμβάνων εἰς ἄλλην ἐπαρχίαν διέτριβεν, ὥσπερ ἀνωτέρω λέλεκται· ἐπεὶ ἦκε προθεσμία, αὐτὸς δὲ διαμνηυθεὶς καὶ ἀπαξ καὶ οἷς οὐχ ἦκεν, ἤδη μόλις τῆς μονῆς ἐξελθὼν ἦς ᾧκει καὶ καθ' ὃν αὐτὸν χωρὸν περιέμενον ἐλθὼν, ὡς ἡ φροντίς τοῦ μοναστηρίου καὶ τὰ γεώμορα 30 καὶ τὰλλα ὅσα δὴ καὶ προεβάλλετο οὐκ ἔωσιν αὐτὸν ἐλθεῖν ἔλεγε. Ἐὐὶ δ' ἦν πρόδηλος παρακοή καὶ ἀπειθεία, μᾶλλον δὲ διάδρασις καὶ ἀποφυγή τῶν κατ' αὐτοῦ ἐλέγχων. Ἐγὼ δ' ἐκέισε παραγενόμενος· τεσσαρὲς καὶ δέκατον δὲ ἔτος ἔχων ἐνδημῶν τηνικαῦτα τῇ Πελοποννήσῳ, οὐδέποτε παρεγενόμην ἐκέισε· καὶ τότε δ' οὐν μόλις καὶ σὺν

1 αὐτοῦ ἐγγράφῳ : αὐτοῦ AB 12 αὐτῷ συμπνέοντες A : συμπνέοντες; αὐτῷ B

25 ἤρετίσατο ἐγγράφῳ : ἤρετίσατο AB 26 κατοικῆσαι B : κατοικίσαι A

βία παρεγενόμην ταῖς ἀνωθεν εἰρημέναις αἰτίαις. Καὶ ἔσα μὲν ἐλέγ-
 χων καὶ κατηγορῶν καὶ μαρτύρων καὶ τοῦ κατηγορουμένου παρόντος
 ἔδει παρῆναι, ἐκεῖνα μὲν εἶσα, καὶ ταῦτα τοῦ κατηγορουμένου μὴ
 θελήσαντος παραγενέσθαι. Ἄ δ' ἦσαν πράγματα μὲν γεγονότα, προφα-
 νῆ δὲ, λέγω δὲ μοιχοῦ, ευξίας καὶ χειροτονίας πικρανόμους καὶ ἀθεμιτο-
 γαμίας καὶ ἄλλ' ἅττα ὅποια οὐδ' αὐτὸς εἶχεν ἀρνεῖσθαι, ταῦτα πλὴν
 τῆς συνδρομῆς καὶ εἰσηγήσεως τοῦ καλοῦ Λακεδαιμονίας, ὅλον τῆς
 ἰδίας ἀνεψίας τελείας ἱερότελεστίας κατάλυσιν· τίς γὰρ ἠδύνατο εἰς
 10 γονός, πῶς αὐτὸς ἐκείνην ἑτέρῳ συνήρμοσεν ἀνδρὶ, οὐκ ὀλίγον μέρος
 τῆς προικῆς ἐκείνης καταβαλλόμενος καὶ ἔχων αὐτὸς παρ' ἑαυτῷ χρό-
 νον ἱκανὸν τὸν δεῦτερον αὐτῷ γαμβρόν· εἰ δὲ καὶ τοῦθ' ὁ καλὸς παρα-
 γράφεται Λακεδαιμονίας, ὅπερ οὐκ ἂν ἰσχύσειε ποτε, κἂν ἄνω ποτα-
 μῶν τὰ πράγματα χωρήσῃ, ἀλλὰ τά γε γράμματα αὐτοῦ οἰκειόχειρα
 15 καὶ ὑπογεγραμμένα δῆθεν παρ' αὐτοῦ μετὰ ἀπάτης βοῶσιν ἣν ἐποί-
 ησε μετὰ τοῦ κρῶην συμπεπνεροῦ αὐτοῦ διάλυσιν, ἃ δὴ καὶ φυλάτ-
 τονται παρ' ἡμῶν εἰς μαρτυρίαν συνοδικήν τῆς ἀληθοῦς ἀπαγγελίας
 τοῦ γενναίου καὶ φιλαλήθους Λακεδαιμονίας· τὰ μὲν οὖν πολλὰ καὶ
 προφανῆ καὶ τοιαῦτα ἐῷ λέγειν ἦδη, πλὴν καὶ ταῦτα καὶ τὰ πολλὰ
 20 εἰρήσεται κατὰ τὸν προσήκοντα καιρὸν ὑπὸ τῶν αὐτοῦ κατηγορῶν.
 Διὰ τὰ προφανῆ τοίνυν ταῦτα ἐκεῖνον μὲν τηνικαῦτα ἀργία καθυπέ-
 βαλον· οὐδὲ γὰρ ἄλλως ἔχρην.

Ἐκείθεν τοιγαροῦν ἐπανιόντος μου εἰς τὴν ἑμὴν ἐκκλησίαν, μηδε-
 νός τῶν τοῦ ἐπισκόπου δικαίων, οὔτ' οὖν ἱερατικῶν οὔτ' αὐ κτημα-
 25 τικῶν ἢ ἀερικῶν, ἀψαμένου τὸ παρ' ἄπαν, καθὼς ἐστὶν ἀληθές καὶ
 φανερόν, διαμηνυθεὶς πάλιν οὐχ ἦκε λόγον ὑφέξων, καὶ ταῦτα τῶν
 κατηγορῶν καταβαδόντων αὐτοῦ καὶ ἀδικεῖσθαι τὰ μέγιστα δυσχυρι-
 ζομένων. Τέως δ' οὖν ἦκε μεθ' ἱκανὸν τὸν καιρὸν, γνοὺς οὐ προσμέ-
 νειν τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὴν ἐκείνου ἀφίξιν ἀπαγορεύσαντας. Ἦλθε
 30 δὲ ὄρισμους μοι κομίζων δεσποτικὸς καὶ γράμματα τῶν ἐν τέλει
 τινῶν, ἀντιβολούντων συγχωρήσαι οἱ. Ἄ μὲν οὖν εἶπον αὐτὸς αὐτῷ
 τότε παρῆσθαι· ἐπεὶ δὲ καιρὸς ἦκεν ἀφικέσθαι με παρὰ τὴν μεγάλην
 πόλιν, καὶ δὴ καὶ ἀφικόμην, τὰ κατὰ τὸν ἐπίσκοπον ἐκόινωσα διη-

ἢ Τὰ λέγω δὲ μοιχοῦ, ευξίας ἐγράφησαν εἰς ἐν τῷ Α, διεγράφησαν δ' εἶτα τὰ
 πρῶτα 11 καταβαλλόμενος ἔγραφα: καταβαλλόμενος AB 13-14 κἂν ἄνω
 ποταμῶν τὰ πράγματα χωρήσῃ B: κἂν ἄνω πηγαὶ τῆ τοῦ λόγου χωρήσασιν ἐν
 τῷ κειμένῳ, ἐν δὲ τῇ ἠξ ἄνω ποταμῶν τὰ πράγματα A 21 ἀργία καθυπέβαλον
 ἔγραφα: ἀργία καθυπέβαλλον AB 25 παρ' ἄπαν ἔγραφα: παρ᾽ ἅπαν AB

γρησάμενος φιλικῶς τῇ μεγάλῃ ἀγισύνη σου, οὐκ ὀλίγην τὴν φροντίδα ἔχων πῶς ἂν ποιήσαιμε τὴν ἐξέτασιν ἐνταῦθα κανονικῶς καὶ ὡς δεῖ· ἀρχιερέων γὰρ δεῖ καὶ δυσκαλῶς κατὰ νόμους, τῶν ἱερῶν κανόνων σαφῶς ἀπαγορευόντων μηδὲ δι' ἕνδεκα τὸ κύρος ἔχειν τὴν τοῦ ὁ ἐπισκόπου ἐξέτασιν, ὅποια ποτ' ἂν ᾖ. Καὶ ἐνεόσουν ὡς ὁ μὲν Κορίνθου καὶ πῶς ἂν γρήσαιο τοῖς τοιοῦτοις τῶν πραγμάτων ἀντικρινόμενος ἡμῖν καὶ ἐγκαλῶν ἡμῖν καὶ παρ' ἡμῶν ἐγκαλούμενος. Τοῦτω δὲ ταῦτα σχεδὸν καὶ ὁ Ἰταλικῶν Πατρῶν. Ἄλλ' ὁ Λακεδαιμονίας ; Καὶ ἐπεὶ οὐχ εὗρεν ἡμᾶς συνεργούς πρὸς τὰς οἰκείας ὁρέξεις, πότε 10 ἐπαύσατο καθ' ἡμῶν ἀεὶ κατεπεμβαίνων καὶ ἐπιχειρῶν σφετερίζεσθαι πολλὰ τῶν τῆς ἐμῆς ἐκκλησίας μετὰ πολλῆς πικρίας καὶ ἀηθίας καὶ πολλακίς μὲν ἀντιδικῶν ἡμῖν, ἀεὶ δὲ, σὺν θεῷ δ' εἰρήσθω, καταδικαζόμενος ; Διὰ ταῦτα καὶ τὸ συνδικαιτῆσαι ἡμῖν τὰ τοιαῦτα ἐκείνους καὶ τὸ συνεξετάσαι οὐ κατὰ λόγον χωρήσουσιν, ὅποιον εἰδείξε καὶ τὸ 15 γεγενηθὲς μετὰ ταῦτα, ὅπερ ἔχομεν δεῖξαι πραγματικῶς καὶ σωματικῶς.

Ἀνήνεγκα τοίνυν ἐνδημῶν τῇ Κωνσταντίνου τῇ μεγάλῃ ἀγισύνη σου, ὥσπερ εἴρηται· παρ' αὐτῆς δὲ οὐκ εἶδ' ὅπως ἐπανελθόντος μου μετ' οὐ πολὺν τινα χρόνον, ἦλθον τίμιαί μοι γραφαὶ παρακελευόμεναι μὲν ἐμοὶ τοῦτον ἔαν ἔχειν τὸ ἐνεργοῦν, καὶ πρὸς ἐκείνον δὲ τοῦ 20 ἐμοῦ λύσεισ διὰ τιμίας γραφῆς δεσμοῦ, καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους δὲ τῶν ἀρχιερέων ἱεραὶ γραφαὶ, διορίζουσαι τὸν μὲν ἐπίσκοπον ἔχειν τὸ ἐνεργοῦν, ἐξετασθῆναι δὲ παρ' αὐτῶν τὰ κατ' αὐτούς. Πρὸς ταῦτα τί μὲν ἴσως εἶπον ἂν ὑπὲρ τῶν ἐμῶν δικαίων τὰ νῦν ἐάσθω. Ἄλλὰ τί με ἐχρῆν ποιῆσαι ; Δεσποτικὴν καὶ πατρικὴν καὶ διδασκαλικὴν ἐντολὴν 25 παριδεῖν ; Ἄλλὰ τοῦτο εἰ μὲν καλὸν εἰκότως τοῖς παρ' ὑμῶν ὀνειδισμοῖς καὶ σκώμμασι βάλλομαι. Ἄλλὰ πῶς τοῦτο καλὸν καὶ τίς ἂν εἶη τῶν ἐρούντων ὡς καλόν ; Εἰ δ' οὐ καλόν, οὐκ εἰκότως ἄρα, ἀλλ' ἴσως. Τάλλα μὲν ἀφείσθων ἤδη. Τῷ δὲ χρόνον ἐκείνον ἐβδομοῦ ἤδη τοῦ ἐπισκοπικοῦ ἀξιώματος τετυχηκότα μηδὲλως ἐθέλησαι, καὶ ταῦτα 30 τῆς ἐπισκοπῆς εὐπορίαν παρεχούσης ἱκανὴν [εἰς] τὰ πρὸς τὸ ζῆν αὐτῷ, καὶ ἕνα χρόνον καὶ μόνον προσμεῖναι τῇ ἰδίᾳ παροικίᾳ τῶν εἰκότων οὐκ ἦν εἰκότως εὐθύναςθαι τὸν ἐπίσκοπον, πολλαχῶς τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων τὰ μέγιστα τῶν ἐπιτιμίων τοῖς οὕτω ποιοῦσιν ἐπανατεινομένων ; Ἄλλ' ἤδη καὶ αὐτὸ κύψας εἰς γῆν καὶ καθυπομείνας, ἀεὶ 85

5 μηδὲ ἔγραφα : μηδὲ AB 10 καὶ ἐπεὶ — ὁρέξεις ἐν τῷ κειμένῳ B : προσθεθεμένα ἐν τῇ ᾧα διὰ παρακρημπτικοῦ σημείου A 19 πολὺν A : πολλόν B τίμιαί A : τιμίας B 23 τὸ ἔγραφα : τὰ AB 24 τὰ νῦν ἔγραφα : ταῦτα AB 30 μηδὲλως A : μηδὲλως B 31 εἰς προσέθηκα : λαίπει AB

πειθόμενος τῇ θεῖα μοι αὐθεντικῇ καὶ πατριαρχικῇ ἐντολῇ, τρίς ἐξε-
 θῶν τὴν ἐξέτασιν ἐζήτουν γενέσθαι, ποτὲ μὲν τούτου, ἄλλοτε δὲ ἐκεί-
 νου ἀναβαλλομένου καὶ ὑπερτιθεμένου. Χρόνου δὲ παραρρυέντος συ-
 χνοῦ, μόλις ποτὲ, μόλις δ' οὖν συνήεσαν ἐν ταύτῳ. Ἄ μὲν οὖν συνελ-
 5 θόντες τῷ ἐπισκόπῳ ἐβουλεύσαντο καὶ κατέπραξαν ὡς ἐβουλεύσαντο,
 αὐτὰ δεῖξει μετ' οὐ πολὺ τὰ πράγματα. Ὅσα δὲ καὶ συνηγωνίσαντο
 μὴ γενέσθαι τὴν ἐξέτασιν τοπικῶς, καθὼς καὶ ἡ ψῆφος τῆς μεγάλης
 ἀγιοσύνης σου παρεκελεύετο, τίς ἢ χρεῖα πολλῶν τῶν λόγων; Εἰ-
 ποιεν γὰρ ἂν καὶ αὐταί, κἂν εἰ μὴ σφόδρα θέλοιν.

10 Ἄλλ' ἐνταῦθα τοῦ λόγου γενόμενος, οὐκ ἀπορῶν πῶς χρήσομαι
 τῶν εἰδότεων τοῖς πράγμασιν, ἀπορῶ τίσι χρήσομαι τῶν εἰδότεων τὰ
 πράγματα. Τοῖς ὑπὸ τὴν ἐνορίαν τελοῦσι τοῦ ἐπισκόπου ἱερεῖσι καὶ
 λαϊκοῖς; Καὶ τίς ὁ ἐκείνων ἀκουσόμενος ἐνταῦθα; Ἄλλὰ τοῖς ἀρ-
 χιερεῖσιν; Ἄλλ' οἱ αὐτοὶ σύνήγοροι τῷ ἐπισκόπῳ καὶ δικασταὶ καὶ
 15 ἐξετασταὶ, μᾶλλον δὲ, τό γε ἀληθέστερον εἰπεῖν, δικολόγοι καὶ με-
 σῖται καὶ διαλλακταί, καὶ τί μὲν οὐ λέγοντες ὑπὲρ ἐκείνου, τί δὲ
 οὐ πράττοντες; Οὐ μίαν τούτους εἶχεν οἰκίαν; Οὐχ ὁ Παλαιῶν Πα-
 τρῶν ἐν ἐτέροις ἀεὶ φροντιστηρίοις τοῖς ἐν τῷ Μυζηθρᾷ καταλύων,
 ὅτε ἐκεῖσε παρεγίνετο, τηνικαῦτα ὅτε καὶ δὴ ἐμελλεν ἡ ἐξέτασις
 20 γίνεσθαι, παρὰ τῷ ἐπισκόπῳ καὶ κατέλυσεν, σύμπλους καὶ συνέστιος
 ὧν ἐκείνῳ τὰ πάντα; Τί δὲ ὁ Λακεδαιμονίας; Διέλιπεν ἡμέρα ἢ ὥρα
 ἢ καὶ νύξ σχεδὸν μὴ περισυνάγων τὸν ἐπίσκοπον ἑαυτῷ, ταῦθ' ὑπὲρ
 ἐκείνου καὶ λέγων καὶ πράττων καὶ συμβουλευὼν αὐτῷ; Οὕτω ποι-
 οῦσιν οἱ ἐξετασταὶ οἱ νόμιμοι καὶ κανονικοὶ, καὶ μάλιστα οἱ ἀρχιε-
 25 ρεῖς; Ἄλλὰ μὴν διὰ τοὺς τοιοῦτους ὄρισαν ἡ ἀγία σύνοδος ἢ ἐν
 Καρθαγένῃ καὶ αἱ λοιπαὶ πᾶσαι τὰς ἐγκληματικὰς ἐξετάσεις τῶν ἐπι-
 σκόπων ὑπὸ δυοκαίδεκα ἀρχιερέων γίνεσθαι, ἐνὸς δὲ καὶ μόνου ἐν-
 δέοντος ἀκύρους εἶναι. Καὶ μὴν οὐκ οἶδεν ὁ Λακεδαιμονίας, οὐκ οἶ-
 δεν εἰς οἶον βόθρον ὀρύξας ἐνέπεσεν, ἀλλ' εἴσεται σὺν θεῷ διαταχέως
 30 ἐλευσομένου μου αὐτόθι. Ὁ δὲ λόγος ἐχέτω τῆς προκειμένης ἀκο-
 λουθίας. Καὶ τρεῖς ἡμέρας ἀντέχων ὅπως γένηται ἡ ἐξέτασις τοπι-
 κῶς καὶ σχεδὸν εἰπεῖν παραιτούμενος, βιαζομένων ἐκείνων, τοῦ Λα-
 κεδαιμονίας δὲ μᾶλλον αὐτὸς γὰρ, αὐτὸς ὁ πάντων αἴτιος μηδαμῶς

4 ταύτῳ ἔγραψα : ταυτῷ AB 15-16 μεσῖται ἔγραψα : μεσῖται AB 18 Μυ-
 ζηθρᾷ ἔγραψα : μειζηθρᾷ AB 21 τὰ πάντα B : ταπάντα A. 22 περισυνά-
 γων AB 23 καὶ λέγων καὶ πράττων B : καὶ πράττων καὶ λέγων A. Αἱ ὀνομα-
 στικαὶ ἀπόλυτοι ἔγραψαν ὁδῶς ὑπ' αὐτοῦ τοῦ συγγραφέως 29 οἶον A :
 ποῖον B διαταχέως. Οὕτως ὁ συγγραφεύς. Ἴδε καὶ κτωτέρῳ σ. 269, 97.

εἶξαντος καὶ μυρίας προφάσεις προβαλλομένου, μήκος ὁδοῦ, τραχύτητα καὶ δυσχέρειαν τόπου, δόκησιν καὶ ὑπέκρισιν ἀγγήματος τοῦ ἰδίου ποδός, ἐπεὶ πάλιν πρὸς ἀναβολὰς χωροῦν τὸ πρᾶγμα ἐώρων, μόλις μὲν, ἐνέδωκα δ' οὖν, δύο μὲν ἐκείνων, τρίτου δ' ἐμοῦ τελοῦντος. Ὅπως μὲν οὖν ἀπήντησαν καὶ τίνα τρόπον τὴν ἐξέτασιν ἐπραξάν καὶ ὅπως σκαιωρήσαντες τοὺς οἰκογενεῖς καὶ οἰκειακοὺς ἐστειλαν τοῦ ἐπισκόπου μετὰ θράσους καὶ ἀπειλῶν εἰς τὴν Μαίτην, ἵνα φέρωσιν οὗτοι τοὺς κατηγοροὺς καὶ ὅπως κοινῇ ἐτάχθη γνώμη, ἵν' ἀπέλθῃ ἀπεσταλμένος παρ' ἡμῶν, ἐκείνοι δ' ἐπραξάν κἄν τούτῳ τὸ ἐναντίον καὶ ὅσα ἠπέλιθσαν οἱ τοῦ ἐπισκόπου τοῦ ἐγκαλοῦντος καὶ συνέχεον καὶ ἐτάραξαν καὶ ὅτι ἀπὸ τῶν πολλῶν ὀλίγοι τινὲς ἦσαν τῶν κατηγορῶν, ἐροῦσι τοῦτο πολλοὶ, καὶ ἐροῦσι καλῶς, κἄν οἱ ἀρχιερεῖς ἀρνήσωνται ταῦτα, καὶ τὸ πρᾶγμα αὐτὸ παραστήσει καὶ δεῖξει σαφῶς. Ἴσως δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ γραμματίου, ἐν ᾧ κατεγράφησαν τὰ μερικῶς κατὰ τοῦ ἐπισκόπου δῆθεν λαληθέντα ἐγκληματικὰ κεφάλαια, εἶπερ καὶ προσεκόμισε τοῦτο τῇ μεγάλῃ ἀγιωσύνῃ σου ὁ καλὸς Λακεδαιμονίας, ἐκεῖνο λέγω ὅποσον ἔγραφεν ὁ ἐκείνου χαρτοφύλαξ, ὅπερ καὶ οὐκ ἠθέλησαν ἐν τῇ ἀναφορικῇ ἡμῶν γραφῇ καταγράψαι, τοῦτο εἰπόντες, ὅτι καὶ τοῦτο ἐμφανισθήσεται καὶ αὐτὸς ἀπὸ στόματος εἰς πλάτος διηγήσεται. Τί μὲν οὖν εἶπεν, αὐτὸς ταχ' ἂν εἰδείῃ μᾶλλον μετὰ τῶν ἀκουσάντων. Πλὴν ἀπὸ τῆς τιμίας γραφῆς τῆς μεγάλῃς ἀγιωσύνης σου εἰκάζω μηδὲν αὐτὸν εἰπεῖν ὑγιές. Καὶ ταῦτα δὲ, εἴ τι καὶ λέλεσται πρὸς αὐτοῦ, συνωδᾷ πᾶσιν οἷς ἐπραττεν εἶναι δοκεῖ. Καὶ θαυμαστὸν οὐδέν. Θαυμαστὸν μὲν οὖν ἦν ἂν μᾶλλον, εἰ ἄλλως ἐφθέγγατο, ὅπερ ἀπάδον ἂν ἦν τῶν τε τρόπων τῆς τε ἐξ ἔθους αὐτοῦ μακρᾶς συνηθείας καὶ προαιρέσεως. Εἶτα αὐτὸς μὲν κατεβόα καὶ καταβόα μέχρι τοῦ νῦν, καὶ μεγίστοις χαλεποῖς καὶ λυπηροῖς περιέβαλε τὸν χαρτοφύλακα τῆς κατ' αὐτὸν ἀγιωτάτης ἐκκλησίας, καὶ οὕτω μέχρι τοῦ νῦν ἐνέδωκεν ἐν τῇ συλλειτουργίᾳ οἱ, καὶ ταῦτα συνοδικῶς ἀπεκδυσάμενου τὸ παρ' ἐκείνου λαληθὲν ἐγκλημα κατ' αὐτοῦ,

1 εἶξαντος ἔγραφα: εἶξαντος AB 4 τρίτου δ' ἐμοῦ τελοῦντος B: τρίτου δ' ἐμοῦ τελοῦντος ἂν τῷ κειμένῳ, ἐν δὲ τῇ ῥα διὰ παρακρημπτικοῦ σημείου τρίτος δ' ἦν ἐγὼ A 6 σκαιωρήσαντες. Ἴδε σκαιωρία κατωτέρω σ. 270, 10-11 καὶ παρὰ *Lampinos Ecthesis Chonica*. Ἐν Λονδίῳ (Methuen and C^o). 1902 σ. 110. 8 κοινῇ ἔγραφα: κοινῇ AB 11 δεῖ B: δεῖ ὡς περ εἶτα ἐτεγράφητος τοῦ ὡς περ A 20 εἶπεν ἐπομένου κενοῦ δύο γραμμάτων μετὰ τελευταίας διὰ τῆς πρότερον γραφείσης λέξεως B: εἶπεν ἂν A 25 ἀπάδον ἔγραφα: ἀπάδον AB 27 περιέβαλε B: κατέβαλε A 28 αὐτὸν A: αὐτοῦ B

ὅποιον οὐδὲ ἶχνος ἦν ἐγκλήματος· οὔτε γὰρ ὄλως ἱεροτελεστία προέδη τις ἐπ' ἐκείνου, ἀλλὰ καὶ ἡ παῖς ἐπταετῆς οὐπω ἦν. "Ὁ δὲ κατέπραξεν ὁ ἐπίσκοπος ἐπὶ τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ ἀνεψίᾳ, χρόνων οὕση πλεον ἢ πεντεκκίδεκα καὶ ἱεροτελεστίας τελείας ἐπ' αὐτῇ προβάσσης, οὕτω τὰ 5 μὲν συνεκάλυψε, τὰ δὲ συνέπραξεν, ὥστε τὸν τὰ παράνομα δράσαντα, ὡς θειοὶ νόμοι καὶ ἱεροὶ κανόνες, ἀντι ποινῆς καὶ κολάσεως τιμῶν καὶ γερῶν ἀξιοθῆναι. Τοσαῦτον ἀντέστραπται τῷ καλῷ τούτῳ ποιμένι τὰ πράγματα, ὥστε τοὺς μὲν οὐδὲν ἡδικοκώτας ἀπεσχισμένους καὶ καταδεδικασμένους ἔχειν, καὶ ταῦτα πολλάκις τιμῆαις γραφαῖς τῆς μεγά- 10 λῆς ἀγιοσύνης σου παρακελευομένης μηδὲν ἐνοχλεῖν τοὺς μηδὲν ἀδικούντας ἀδίκως. Ὁ δ' οὐκ ὀλιγάκις ὑπακούσας μέχρι τοῦ νῦν φαίνεται, ἀλλὰ καὶ τὴν πράξιν μᾶλλον ἀνέτρεψεν ἐκείνην ἣν ἐκύρωσεν ἡ μεγάλη ἀγιοσύνη σου μετὰ τῆς περὶ αὐτὴν θείας καὶ ἱερᾶς συνόδου, καὶ τὸν ἐνομον γάμον ἐκεῖνον εὐθὺς ἐλθὼν τριηκοῦτα διέ- 15 λυσε καὶ γυναικὶ συνῆψεν ἑτέρα τὸν ἄνδρα, μηδὲν ὑπεστειλάμενος, μήτε τῆς ἱερᾶς καὶ θείας κορυφῆς τὴν εὐλογον καὶ δικαίαν περὶ τούτων ἀπόφασιν, μήτε μὴν τὴν συνοδικὴν διάγνωσιν, τοὺς δὲ παρανόμους καὶ πρὸς ἀνατροπὴν τῶν θείων καὶ ἱερῶν χωροῦντας κανόνων πειρασθαι περιθάλλειν καὶ περικαλύπτειν καὶ συσκιάζειν, μᾶλλον δὲ 20 καὶ συνδικαστρέφειν ἐκεῖνοις τούτους καὶ αὐτόν.

Ἄλλ' ἔστω ὡς ἐνοχός ἐστιν οἷς ὑπόκειται πᾶσιν ὁ Μαΐνης. Τί δὲ ἡ τοῦ Μαξίμου, ἐκείνου δὴ τοῦ σφόδρα Μαξίμου, ὃν ἴσασι πάντες μᾶλλον ἢ τινα τῶν πάλαι διαβεδοημένων καὶ θρυλουμένων, χειροτονία τοῦ γῆς κεκάλυπται καὶ συγκέχωσται τοῖς καλοῖς τῶν ἀρχιε- 25 ρέων ἐξετασταῖς, τοῖς καὶ δυσὶ λέγω; Καὶ ὁ μὲν ἱερὸς Λακεδαιμονίας· μέγας γὰρ ὁ ποιῶν καὶ μεταπλάττων τὰ τοικῦτα τὸν Βρεστέγων ἐπίσκοπον τῆς κατ' αὐτὸν ἐκκλησίας, ἀνθρωπον γηραιὸν, ἀπλοῦν ἄκακον, οὐδὲν ἄλλο εἶδόντα εἰ μὴ Ἰησοῦν Χριστὸν κατὰ τὸν θεῖον Ἀπόστολον, καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον, ὅτι ἐχειροτόνησέ τινα, καὶ 30 ταῦτα προτροπῇ τοῦ τότε Θαυμακοῦ πρὸς τὸν ἐπίσκοπον Καρυουπό-

2 τίς ἔγραψα: τίς AB 3 αὐτοῦ ἔγραψα: αὐτοῦ AB 6 τιμῶν A: τιμῆς κατὰ νεωτέραν διόρθωσιν ὡχρτέρω μέλανι ἐκ τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος τιμῶν B 10 τοὺς μηδὲν A: τοῖς μηδὲν νεωτέρῳ γραφῇ καὶ ὡχρτέρω μέλανι ἐκ τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος τοῦς μηδὲν B 21 ἐνοχός ἐστιν ἔγραψα: ἐνοχος ἐστιν AB 23 ἢ τινα ἔγραψα: ἢ τινα AB 29 θρυλουμένων ἔγραψα: θρυλλουμένων AB 29 ἐχειροτόνησέ τινα ἔγραψα: ἐχειροτόνησε τινα AB 30 Καρυουπόλειος ἔγραψα: καριουπόλειος AB, ἐν δὲ τῷ A μετὰ τοῦτο ἡ λέξις μαρτυρίᾳ περιγεγραμμένη ἄνωθεν

λεως, καὶ οὐδ' ἦν τὸ τοῦ χειροτονηθέντος ἐπιτίμιον μέγιστον καὶ οἶον
τὸ τοῦ Μάξιμου, μᾶλλον δὲ οὐδὲ τὸ πολλοστὸν τῶν ἐκείνου ἐγκλη-
μάτων, τὸν μὲν ταλαίπωρον ἐκείνον ἐπίσκοπον ἀργίᾳ καθυπέβαλεν,
εἶτα συνεχώρησε τὸ δ' ἕπως καὶ τίνι τρόπῳ αὐτὸς ἂν εἰδείη μᾶλλον
καὶ μετ' αὐτοῦ ἐξακόσιοι· ἀλλ' ὅμως αὐτῷ πάλιν παρεσκευάσεν, ὥστε, ὁ
μηδεμιᾶς ἐξενεχθείσης συνοδικῆς ἀποφάσεως νομίμου καὶ κανονικῆς
μὴ ὅτι γε ἀρχιερέων δώδεκα, ἀλλ' οὐδ' ἐλαττόνων, θανάτων ἰδιώτης ὁ
ταπεινὸς ἐκείνος ἐπίσκοπος ἐτάφη. Ὁ δὲ τὸν Μάξιμον χειροτονήσας
ὄσιος καὶ δίκαιος καὶ γερωῖν πολλῶν ἄξιος. Οὕτω γὰρ δοκεῖ τῷ καλῷ
Λακεδαιμονίᾳ, τῷ ζηλωτῇ τῆς εὐσεβείας καὶ τῶν ὀρθῶν δογμάτων 10
τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν ἱερῶν κανόνων καὶ νόμων προασπιστῇ. Ἄλλ'
εἰ μὲν ὁ Μάξιμος ἱερεὺς, τοῦτο δὲ πολλοῦ ἂν ἐκείνος πρίατο καὶ ὁ
χειροτονησας ἐπίσκοπος· εἰ δ' ἐκείνος μὲν, οὐδ' ἂν εἰ τι καὶ γένοιτο,
τῷ τῶν ἱερωμένων ἐγγραφήσεται χορῶ, πῶς ὁ χειροτονησας τῷ τῶν
ἐπισκόπων ;

15

Ἄλλὰ περὶ μὲν τούτων ἄλλοις. Περὶ δὲ τετραγαμιῶν καὶ συνοικεσιῶν
παρὰ νόμων, κεκωλυμένων λέγω, καὶ πάντῃ κεκωλυμένων παρὰ τῶν
θεῶν καὶ ἱερῶν κανόνων, καὶ χρηματικῶν ἀγωγῶν μυρίων ἐξετα-
σθήσεται καὶ δειχθήσεται ταῦτα πάντα κανονικῶς καὶ νομίμως, συν-
αιρομένου θεοῦ. Ἄ δὲ σκόπτων καὶ κατονειδίξων ἡμᾶς διὰ τῆς τι- 20
μίας σου παρακελεύῃ γραφῆς τίς ὁ εἰπὼν ; ἐμοῦ ποῦ τελούντος ; Τί-
νες οἱ καθ' ἡμῶν μαρτυρήσαντες ταῦτα καὶ πότε καὶ ποῦ καὶ τίνων
ἐμπροσθεν, ὡς ἐγὼ τῶν τοῦ ἐπισκόπου εἰσοδημάτων ἢ κτηματικῶν ἢ
καὶ ἀερικῶν ἔλαβόν τι μέχρι καὶ ἐνὸς ὀβολοῦ καὶ ὡς ἐκείνω μὲν ἦν
ἐξ ἔθους λαμβάνειν ἐτησίως κανονικοῦ χάριν ἐλαίου λίτραν μίαν, αὐ- 25
τὸν δ' ὑπετύπωσα λαμβάνειν κοκκία ἕξ, καὶ ποῦ τοῦτο ἦν ἐν πάσῃ
τῇ ἐπαρχίᾳ Μαθίης ; Ὅκτω κοκκία ἦν ἐξ ἔθους ἕκαστον ἱερέα διδόν-
ναι κατ' ἔτος χάριν κανονικοῦ, καὶ ὁ ἐπίσκοπος ἀδίκῃ γνώμῃ καὶ
πλεονεκτικῇ καὶ βίᾳ μᾶλλον καὶ δυναστείᾳ ἐλάμβανεν ἀπ' ἐκάστου
τῶν ἱερέων ἀνὰ λίτραν μίαν ἔλαιον, ὅπερ ἐκείσε τοπικῶς εἰκοσιτεσ- 30
σάρων κοκκίων τὸ ἔλαττον ἐτιμάτο καὶ ἦν τριπλάσιον τοῦ νενομισμέ-

1-3 καὶ οἶον—ἐγκλημάτων ἐν τῷ κειμένῳ B : ἐν τῇ ᾠδ. διὰ παραπεμπτικοῦ
σημείου A B ἀργίᾳ ἔγραφα : ἀργείᾳ AB καθυπέβαλεν B : καθυπέβαλλεν B
ὁ ἐξακόσιοι B : τριακόσιοι A 6 μηδεμιᾶς B : μηδὲ μιᾶς B 11 προασπι-
στῇ A : προδοπιστῇ B 20 κατονειδίξων A : κατονειδίξων B 24 ἔλαβόν τι
ἔγραφα : ἔλαβον τί AB 26 κοκκία ἔγραφα : κοκία AB ὁμοίως καὶ κατωτέ-
ρω ἐν πάσῃς ταῖς πτώσεσι ἕξ ἔγραφα : 5' AB 27 ἐξ ἔθους A : ἐξέ-
θους B 30 ἀνὰ λίτραν B : ἀναλίτραν A 30-31 εἰκοσιτεσσάρων ἔγραφα : κθ AB

νου. Περὶ οὗ καὶ πολλὰ καταβοήσαντες οἱ ἱερεῖς ἀντὶ ὧν ἐλάμβανον κοκκίων ὀκτὼ πρότερον οἱ πρὸ αὐτοῦ πάντες ἐπίσκοποι ἐποιήσαμεν ἵνα λαμβάνη ἀφ' ἐκάστου κοκκία δώδεκα. Καὶ τοῦτο δὴ τάχα κοι-
 νῶς ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων πέπρακται, καὶ ἐκεῖνος ἐρρῶσθαι πᾶσι τοῖς
 5 τοιοῦτοις φράσας ἐδασμολόγησεν ἄρτι παρ' ἐκάστου τῶν ἀθλίων ἱε-
 ρέων ἐλαίου ἀνὰ λίτρας πέντε, ἔστι δ' ὧν καὶ πλεόν, καὶ τοῦτο σὺν
 τόκῳ, συναγαγὼν ἀμύθητόν τι χρῆμα ἐλαίου. Ὅπως δὲ σὺν τόκῳ;
 Τὴν λίτραν τοῦ ἐλαίου ἐποίησεν κοκκία εἰκοσιτέσσαρα, καὶ ἀπῆται, ὥσπερ
 οἱ ἔμποροι οἱ πρὸ καιροῦ τινος ἱκανοῦ τοῖς πένησι δανείζοντες, κατὰ
 10 δὴ τὸ σύνηθες τοῦτο πρόχρεων τὴν λίτραν τοῦ ἐλαίου ἀνὰ κοκκία
 δώδεκα. Οὕτω γὰρ τοῖς προκαταβάλλουσιν ἔτους ἑνὸς ὠνεῖται τοῖς
 ἐμπόροις, ὅπερ ἐστὶ τόκος πάντων βαρύτερος καὶ τοῖς πολιτικοῖς νό-
 μοις σχεδὸν ἀπηγορευμένος. Οὕτω καὶ ὁ ποιμὴν τῆς Μαίνης ἐτοκο-
 γλύφει, μᾶλλον δὲ καὶ τόκους τόκων ἐλάμβανεν, ὥσπερ δὴ καὶ ἀπο-
 δειχθήσεται.

Ἄλλὰ τί ταῦτα πρὸς τὰ λοιπὰ κατορθώματα τοῦ ἀνδρός, οἷον βίων
 ἀρπαγὰς καὶ πνευματικῶν δαρμοῦς γηραιῶν κατὰ γῆς ἐρριμμένων
 οἰκεία χειρὶ τοῦ καλοῦ ἐπισκόπου καὶ ἀπὸ τῆς πολλῆς τύψεως καὶ
 κόπρων ἐκκρίσεως ἐπακολουθησάσης; Καὶ τί ἂν τις καταλέγοι πάντα,
 20 παραλόγους ἀφορισμοὺς καὶ θείων καὶ ἱερῶν ναῶν κατὰ τὴν ἀγίαν
 καὶ μεγάλην τεσσαρακοστὴν κλείσεις καὶ κωλύσεις ἀγιασμάτων ὧν
 ἀπολαμβάνουσι Χριστιανοὶ ἀγιαζόμενοι καὶ ἄλλ' ἄττα μυρία, ἔτι δὲ
 καὶ ἀργίας ἱερέων ἀδίκους καὶ ἀφορισμοὺς παραλόγους, ὡς ἂν χρη-
 ματίζηται παρὰ πάντων; Ὑπὲρ χιλιάδας πέντε ἦσαν ὑπέρπυρα οἱ
 25 κατ' αὐτοῦ ἐγκαλοῦντες, ὅσοι δὴ καὶ ἐνεκάλεσαν ἀδικηθέντες ἐκεῖνη.
 Ἀφ' ὧν μόλις ἠδυνήθην αὐτὸς καὶ ἐδικαίωσα χήρα μὲν μιᾶ ταλαι-
 πώρῳ, καὶ ἐπανεστράφησαν πρὸς ἐκείνην παρ' αὐτοῦ, κάκεινα σὺν
 βία, ἐνώτια ὑπερπύρων τεσσαράκοντα καὶ ἄλλοις τισὶν ἄλλα τινὰ
 ὀλίγα καὶ μερικά· τὰ δὲ πάντα χανδὸν κατέπιεν ὡς ὁ ἀκόρεστος
 30 Ἄδης, καὶ κατὰ τὸν αἰσώπειον μῦθον εἰσιόντων μὲν εἶδομεν ἴχνη
 πολλὰ, ἐξιόντος δὲ οὐδενός. Οὐκ οἶδα σὺν ἐὰν λέγῃ, ὅτι ταῦτα ἔλα-
 βον ἐγὼ ὅσα ἠδυνήθην καὶ ἀπέσπασα αὐτοῦ. Καὶ μὴν εἰσὶν οἱ ἀνθρω-

8 δώδεκα ἔγραψα: $\bar{\iota}\beta$ AB 6 πέντε ἔγραψα: $\bar{\epsilon}$ AB 8 εἰκοσιτέσσαρα
 ἔγραψα: $\kappa\delta$ AB 10-11 ἀνὰ κοκκία δώδεκα ἔγραψα: ἀνακοκία $\bar{\iota}\beta$ AB
 12 ὅπερ ἐστὶ ἔγραψα: ὅπερ ἐστὶ AB 17 ἐρριμμένων A: ἐρριμένων B
 22 ἄττα ἔγραψα: ἄττα AB 28 τεσσαράκοντα ἔγραψα: μ AB 32 μὴν
 εἰσὶν ἔγραψα: μὴν εἰσὶν AB

ποι·καὶ ζῶσιν οὐς ἐδικαίωσα καὶ ἔλαβον ἐκεῖνοι ταῦτα· οἱ δὲ λοιποὶ πάντες ζῶσιν ἀεὶ καταβαῶντες, καὶ τὸ δὴ μείζον, ὅτι, ἀπορήσαντες ὁ τε τῶν ἱερωμένων χορὸς καὶ ὁ τῶν Μανιατῶν δῆμος τῷ ἐπισκόπῳ ἐνεκάλεσαν εἰς τὸν ἅγιόν μοι αὐθέντην καὶ βασιλέα. Περὶ δὲ τῶν ἱερέων, παρακελεύη γάρ καὶ τοῦτο μετὰ τῶν ἄλλων κατονειδίζων, ὁ ἡμᾶς, δύο καὶ μόνον ἀργία καθυπέβαλον, οἱ καὶ τούτῳ δὴ πάνθ' ὑπε-
 ρετοῦντες ἦσαν ἐκεῖνα τὰ παράνομα, κἂν ἐκεῖνοι, ὀλίγα τῆς ἐμῆς φροντίσαντες ἐντολής, οὐδὲ πρὸς ὀλίγον ὑπήκουσαν, ἀλλ' εὐθύς ἱε-
 ρούργουν. Ἄλλων δὲ τινῶν δύο, ὧν τοῦ μὲν ἔλαβε βοῦν, δι' οὗ γεωρ-
 γῶν ἔζη, παρὰ δὲ τοῦ λοιποῦ ἀργύρεον ἔκπωμα δανειακῶς εἰς χρή- 10
 σιν πόσεως αἰτήσας αὐτὸς κατεδυναστεύσε ταῦτα, εἶτα ζητούντων ἀπολαθεῖν τὰ ἴδια καθυπέβαλεν αὐτοὺς ἀργία, οἳ δὴ καὶ πρὸς ἐμὲ ἔλθόντες πρὸ χρόνων ἤδη τριῶν καὶ ἐγκλησιν κατ' αὐτοῦ ποιησά-
 μενοι, ἐπειδὴ διαμνηθεις οὐκ ἀπήντησε καὶ ἄπαξ καὶ πολλάκις, καθὼς εἴρηται κατ' ἀρχάς, οὗτοι μὲν ὡς προσήκε λύσεως ἔτυχον, ἐξ 15
 αὐτοῦ δὲ τοῦ ἐπισκόπου καταδικασθέντος μόλις μετὰ δύο χρόνους ἐδόθη τῷ ἐνὶ τῶν ἱερέων ἢ τοῦ σκεύους τιμῇ, ὁ δὲ βοῦς κατεπόθη μετὰ καὶ τῶν ἐτέρων πάντων.

Ἄλλὰ τὰ μὲν ἐκεῖνου ἴσως ἐπιλείψει με ὁ χρόνος λέγοντα καὶ γρά-
 φοντα. Ὅτι δὲ ἠδίκησε τὴν ἀλήθειαν καὶ τὰ μέγιστα ἠδίκησεν ὁ κα- 20
 λὸς Λακεδαιμονίας, εἰπὼν ὡς τὰ κατὰ τοῦ ἐπισκόπου λαληθέντα πυρὶ παρεδόθησαν, εἶπον ἂν ἐν καιρῷ τὸ τοῦ Προφήτου Ἄλλ' ἀφείσθω
 τῆς τοῦ ἀρχιερέως στολῆς αἰδοῖ. Αὐτὰ δὲ τὰ πράγματα ἐλέγξει του-
 τον σαφῶς, ἀπερικαλύπτῳ προσώπῳ περικαλύφαντα τὴν ἀλήθειαν.
 Ὅθεν καὶ διὰ τὸ ταχύτερον τὴν ἀλήθειαν φανῆναι τοῦ ἀνδρὸς στέλλω 25
 τὰ τοῖς γράμμασι τῶν ἐγκλητευσάντων ἴσα καὶ ὅμοια· ἐλεύσονται δὲ καὶ τὰ πρωτότυπα μετ' ἐμοῦ σὺν θεῷ καὶ διαταχέως. Ἐκεῖνο δὲ τὸ
 γραμμάτιον παρεδόθη καὶ μόνον πυρὶ, καὶ τοῦτο τῇ πολλῇ βίᾳ καὶ
 παρακλήσει τῶν ἀρχιερέων καὶ τῇ πρὸς ἐμὲ συνεχῆ αὐτῶν ἐπελεύσει
 δι' αὐτὸ, ὅπερ οἰκειόχειρον τοῦ ἐπισκόπου πρὸς τὴν ἴδιαν αὐτοῦ ἀνε- 30
 ψιάν, λεγόντων δὲ δὴ καὶ ἔλεγον, ὡς τὸ μέγα καὶ ἱερὸν τῶν ἐπισκό-
 πων σχῆμα μὴ γενέσθαι κατάπτυστον οὕτω δὴ καὶ καταγέλαστον
 παρὰ τῶν ἀκουόντων καὶ βλέπόντων.

2-4 καὶ τὸ δὴ μείζον — βασιλέα ἐν τῷ κειμένῳ B : πρόσθετα ἐν τῷ φρ διὰ
 παρχπεμπτικῷ σημείου A 6 καθυπέβαλον A : καθυπέβαλλον B 12 ἀργία
 ἔγραψα : ἀργεία AB 15 κατ' ἀρχάς ἔγραψα : καταρχάς AB 15-16 ἐξ αὐ-
 τοῦ A : ἐξ αὐτοῦ B 27 καὶ μετὰ τὸ θεῷ A : λείπει B διαταχέως ἴσα καὶ
 ἀνωτέρω σ. 264,29.

Ἄλλὰ τὰ τοιαῦτα σιωπῇ καὶ λήθης παραπεμπτέον βυθοῖς, εἰ γε καὶ οὔτε προφανῆ πάντῃ οὔτε μὴν ἀκίβδηλα καὶ ἀμώμητα. Ὡς δὲ καὶ τοῦτο κὰν τοῖς ἱεροῖς μοι διορίξῃ γράμμασιν, ὅτι κατηγόρησα τοῦ ἐπισκόπου, καὶ ὡς ἐχρήν, εἰ μὲν λύπη τινὶ καὶ ἀψιμαχίᾳ· αὕτη γὰρ ἡ
 5 φωνή, αὕτη καὶ τίνος ἐστὶν ἔγνων· οὔτε διημερεῦσαι μοι τὴν πρὸς ἐκείνον ὀργὴν κατὰ τὴν δεσποτικὴν καὶ θεῖαν ἐντολήν, ἀλλ' εὐθύς λυ-
 σαι ταύτην, εἰ δὲ καλῶς καὶ δικαίως ἔγνων τὰ κατ' ἐκείνου λαλη-
 θέντα, μὴ σιωπᾶν, ἀλλ' ἀνθίστασθαι καὶ διεγερθῆναι ὑπὲρ τῶν τῆς
 Χριστοῦ ἁγίας ἐκκλησίας ἱερῶν κανόνων καὶ νόμων, τοῦτό φημι, ὡς
 10 ἃ μὲν ὑβρίσει καὶ κατεῖπεν ἐμοῦ καὶ ὄσους δόλους ἔραψε καὶ σκαιω-
 ρίας καὶ ὄσα γράφων καὶ διαβάλλων πανταχοῦ ποιεῖ, καὶ ἄρτι πλέον,
 ἅτε καιροῦ δραξάμενος καὶ τὴν τῆς ἐμῆς ἐκκλησίας ἐπισκοπὴν ὑπὸ
 ἑτέραν ποιήσας ἐνορίαν, ὡς οὗτος αὐτὸς βρενθυόμενος καὶ ὑπεραιρό-
 μενος λέγει καὶ πράττει, καὶ ἀφείθησαν καὶ ἀφίενται πρὸς ἐμοῦ τούτῳ,
 15 καὶ μὴ δῶν Κύριος ὁ θεὸς αὐτῷ τινὰ τούτων ἀμοιδήν, κὰν ἔτι πολλῶ
 τούτων λαλῇ καὶ καταδοᾷ καὶ διαβάλλῃ με χεῖρω. Ἄ δὲ πρὸς ἀνα-
 τροπὴν τῶν θεῶν καὶ ἱερῶν κανόνων καὶ νόμων καὶ τῆς τούτων ἀ-
 κριθείας, σὺν οἷς καὶ ἡ εὐσέβεια, ὥσπερ δὴ τῷ μεγάλῳ πατρὶ καὶ δι-
 δασκάλῳ κανονίζεται Κυρίλλῳ, ἅτινα δὴ καὶ πέπραχεν ὁ ἐπίσκοπος
 20 παρὰ τοὺς θεῖους καὶ ἱεροὺς κανόνας, ἔχω ἀεὶ ἄκυρα καὶ ἀσυγχώρη-
 τα, ἐπεὶ εὔρον αὐτὰ σαφῶς γεγονότα. Οὐδὲ γὰρ εἰσι κεκρυμμένα, ὡς
 ἐλέγχων δεῖσθαι καὶ κατηγόρων, αὐτὰ δὲ ταῦτα καθ' αὐτὰ βοᾷ ὡς
 πεπραγμένα. Ὅσα δ' εἰσὶν ὑπὸ ἐξέτασιν λεγέσθων οἱ κατήγοροι ταῦτα
 καὶ δεικνύτωσαν. Καὶ ἃ μὲν οἱ θεοὶ καὶ ἱεροὶ περὶ πάντων αὐτῶν
 25 κανόνες καὶ οἱ φιλευσεβεῖς διορίζονται νόμοι καὶ καθ' ἕναστον τῶν
 παραβεβιασμένων τὴν οἴαν ἀπὸ τούτων παραδηλοῦσι ποινὴν οὐ τελέ-
 γειν οὔτε γράφειν προσήκει μοι καλῶς εἰδυῖα καὶ στηριζούση τὰ τοι-
 αῦτα, μᾶλλον δὲ σχεδὸν καὶ νομοθετούση περὶ τούτων τῇ μεγάλῃ
 ἁγιωσύνῃ σου. Ταῦτά δὲ καὶ αὐτὸς φρονῶ, καὶ τοῦτό φημι, ὅτι, κὰν
 30 ὄστισοῦν ἐπιτάτῃ, κὰν δέῃ με ἀποθανεῖν, οὐδὲν τι τούτων τοῖς ἐπι-
 χειροῦσι καταλύειν παραχωρήσω κὰν τὸ σμικρότατον, ἀλλὰ τό γ' ἐ-
 μὸν σὺν θεῷ μέχρι τέλους περὶ τῶν τοιούτων τηρήσω.

3 διορίξῃ γράμμασιν ἔγραψα· διορίξῃ γράμμασι B : γράμμασι διορίξῃ A

4 ἀψιμαχίᾳ ἔγραψα : ἀψιμαχία AB 8 ἀνθίστασθαι B : ἐρίστασθαι ἐν τῷ
 κειμένῳ, ἀλλ' ἐν τῇ ψα ἀτελής ἡ διόρθωσις ἀνθί A 10-11 σκαιωρίας. Ἴδε
 ἀνωτέρω σ. 265,6 15 τινὰ ἔγραψα : τινὰ AB 27 εἰδυῖα B : εἰδυῖα A

28 νομοθετούση A : νομοθετούση B 29 σου B : λέπει A ταῦτο φημι
 ἔγραψα : τοῦτο φημι AB

Καὶ μὴν περὶ τοῦ λόγου τοῦ κατηγόρου, ὡς ἄλλως ἐγὼ κατηγόρησα τοῦ κατηγόρου, τίς ὁ τοῦθ' ὑπορῦξας, μᾶλλον δὲ συρράψας; Ἐκεῖνος ἦν ὃς ἐσπούδαζε καὶ ἐνταῦθα τοῦτο κατεργάσασθαι ἄδολογως, ἀλλ' οὐκ ἠδυνήθη οὐδ' ἔτι δυνήσεται ποτε. Κατηγόρων δὲ ὄντων τοσούτων, ὧν καὶ τὰ ἔγγραφα ὄγλα, εἰ καὶ αὐτοὶ μὴ παρήσαν, πῶς ἐγὼ ἢ κατήγορος; τίνων ἀφανῶν πραγμάτων συστάσεις νομίμου θεομένων καὶ μαρτύρων; Οὐκ αὐτὰ γεγονότα βοᾷ τὰ πράγματα, εἰ μὴ τις καὶ τὸν ἐπιτιμῶντα τοῖς παραχαράττουσι τὴν εὐσέδειαν καὶ ὅ τι μάλιστα ἀνθιστάμενον καὶ τῆς ἀληθείας ὑπεραγωνιζόμενον ὡς κατήγορον ἐγγραφήναι προστάξει ἢ καὶ τὸν δικαστὴν εἰσαγωγίμιον ἐρεῖ τὸν στεφάνων καὶ γερῶν ἄξιον; Ἄλλ' οὐκ ἐρεῖ τις τῶν πάντων, εἶδα καλῶς.

Ταῦτα μὲν οὖν πάντα γέγραφα τῇ μεγάλῃ ἀγιωσύνῃ σου καὶ ἀντινεγκά κατὰ τὸν παρελθόντα Ἰούλιον μετὰ τῶν βενετικῶν κατέργων τὰ κακῶς προβάντα πάντα καὶ οὐδόλως νομίμως καὶ δικαίως καὶ κανονικῶς ἐν τῇ τοῦ ἐπισκόπου δῆθεν ἐξετάσει γεγονότα, ἀλλὰ συσκιασθέντα παντὶ τρόπῳ καὶ πάσῃ μηχανῇ. Οὐκ εἶδα δὲ μόνον εἰ καὶ ῥαδιουργία τις ἐγένετο, ὡς περὶ δὴ κὰν τοῖς ἄλλοις, καὶ οὐκ ἔφθασε τὰ ἰδιά μου γράμματα πρὸς τὴν μεγάλην ἀγιωσύνην σου, ὅπερ ἔχω καὶ εἰκάσαι διὰ τὸ μηδεμίαν ἐκείνων ἀπολογία πρὸς ἐμὲ διὰ τιμίας σου γραφῆς γενέσθαι. Ὡν ἔτι τὰ σχέδια περισωζομένων τούτοις ἄρτι στέλλω 20 τὰ ἴσα μετὰ τῶν ἄλλων πάντων, ἃ δὴ καὶ γένοιτο σῆμα καὶ ἀνελλιπῆ κομισθῆναι, ὅπως εἰδῆ ἀκριβῶς ἢ μεγάλη ἀγιωσύνη σου εἶα δὴ τὰ τοιαῦτα καὶ τοὺς φανακίσαντας αὐτὴν λόγοις ἀπατηλοῖς καὶ παρακαχαραγμένοις. Αὐτὸς μὲν οὖν ἐμμένων ἀεὶ τῇ φίλῃ καὶ διαθέσει τῆς μεγάλης ἀγιωσύνης σου καὶ τῷ πρὸς αὐτὴν ἐμοῦ χρεῖε σχεδὸν καὶ 25 ἀπαραιτήτῳ, οὔτε πρῶτον τὴν τοῦ ἐπισκόπου ἀργίαν, οὔτε πάλιν τὴν ἐκ τρίτου, μεθ' ὃ εὐλόγως ἐγὼ αὐτὸν ἤργησα, συγχώρησιν, οὔτε τὴν ἐξέτασιν ἦν ὄρισας ὅπως γένηται, οὔτε νῦν τὴν ἐκείνου ἀθώωσιν καὶ τὸν κατ' ἐμοῦ ὡς ἀδικούντιος θρίαμβον, οὔτε τὸ τελευταῖον, ὅτι ἀφείλες καὶ τὴν ἐπισκοπὴν, ἣν ἔχουσα νέμεται ἢ κατ' ἐμὲ ἐκκλησίαι σχεδὸν 30 πεντακοσίους χρόνους διὰ τε χρυσοβούλλων καὶ σιγίλλων καὶ

2 ὑπορῦξας ἔγραφα : ὑπορῦξας AB 11 τις B : τίς A 13 Ἰούλιον ἔγραφα : ἰούλιον AB 14 πάντα ἐν τῇ κειμένῳ κατὰ συνέχειαν A : πρόσθετον ἀνωθεν ὠχροτέρῳ μέλανι B 17 τις ἔγραφα : τίς AB 18 καὶ ἐν τῇ κειμένῳ κατὰ συνέχειαν A : πρόσθετον ἀνωθεν B 21 ἀνελλιπῆ A : ἀνελιπῆ B

27 μεθ' ὃ ἔγραφα : μεθὸ AB 31 πεντακοσίους ἔγραφα : φ καὶ ἐν τῇ φε νεωτέρῳ χειρὶ D appos B : φ A

πράξεων συνοδικῶν, οὐδὲ τούτων ὑπολογισάμενος, ἀλλὰ πάντα γεν-
 νικίως ὑπομείνας, ἀναφέρω τῇ μεγάλῃ ἀγιωσύνῃ σου, ὅτι πρὸς ἕν ἑκα-
 στον πάντων καὶ κοινῇ πρὸς πάντα ἔχων δεικνύειν καὶ παριστᾶν νό-
 μιμα καὶ κανονικά δίκαιά μου πολλὰ, πρὸς οὐδένα τῶν πάντων ἕτε-
 ρον εἶπομι' ἂν εἰ μὴ πρὸς μόνην τὴν μεγάλην ἀγιωσύνην σου, τὸν
 καὶ δύναμιν ἔχοντα ἰάσασθαι ταῦτα. Καὶ τοσοῦτον ἐτήρησα τὴν σὴν
 ἐντολήν, καὶ ταῦτα δυνάμενος ἔχειν τὴν ἐμὴν ἐπισκοπὴν, ὥστ' οὐδ'
 ἐδεξάμην τινὰ τῶν ἐκείθεν ἀφικνουμένων καὶ ἀδικουμένων τὰ μέγι-
 στα οὐ μόνον ὡς μητροπολίτης αὐτῶν, ἀλλ' οὐδ' ὡς ἑξάρχος τῆς Πε-
 10 λοποννήσου. Περὶ δὲ τῆς ἀφαιρέσεως τῆς ἐπισκοπῆς τῆς κατ' ἐμὲ
 ἐκκλησίας ἀνενεχθὲν τῷ ἁγίῳ μοι αὐθέντῃ καὶ βασιλεῖ καὶ τῷ ἁγίῳ
 μοι αὐθέντῃ καὶ δεσπότῃ παρὰ τοῦ Κορίνθου, δείξαντος τὰς αὐτοῦ
 τῶν δικαιωμάτων δυνάμεις, ἠναγκάσθη καὶ αὐτὸς καὶ ἔδειξα καὶ ἀνέ-
 φερον πρὸς αὐτοὺς πᾶν ὅπερ εἶχον δίκαιον. Ἔτι δὲ ἀπασχολούμενοι
 15 ὑπὲρ τῆς τῶν Χριστιανῶν συστάσεως ἐν ταῖς ἐκστρατεῖαις οὐδεμίαν
 ἀπόφασιν ἐξήνεγκαν περὶ τούτου. Καὶ, εἰ περ ἐτύγχανον ἐνταῦθα εὐ-
 ρισκόμενοι, προσκυνήσας αὐτοὺς εὐθέως ἂν ἔτρεχον πρὸς τὴν μεγά-
 λην ἀγιωσύνην σου, ὥστε τυχεῖν πάντα ἐκεῖνα τῆς προσηκούσης ἰά-
 σεως. Πλήν πεποιθὼς ἐπὶ Κύριον ἐλεύσομαι τάχιστα, ταῖς τε ἐμοῖς
 20 δικαιώμασι, νομίμοις καὶ κανονικοῖς οὖσι, θαρρῶν, καὶ διὰ πάντων εὐ-
 λόγοις καὶ πρὸ τούτων τῇ ἀγάπῃ καὶ ἀναδοχῇ τῆς μεγάλης ἀγιω-
 σύνης σου, ὧν οὐδὲν ἰσχυρότερον, καὶ ἢν γένοιτο θᾶπτον ἰδεῖν καὶ
 προσκυνῆσαι, καθὼς αὕτη ἐφίεται.

B'

† Τῆς δεσποτικῆς καὶ θείας καὶ ἱερᾶς εὐαγγελικῆς φωνῆς τοῦ
 25 μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ διαπρύσιόν τι καὶ
 ὑψηλὸν τῆς κατὰ τὸν ἄριστον βίον τῶν Χριστιανῶν πολιτείας ὑπα-
 γορευούσης καὶ τέλειον καὶ πᾶσι μὲν, μάλιστα δὲ ταῖς προϊσταμένοις
 τῶν ἐκκλησιῶν, ἃς τῷ ἰδίῳ ἐξηγγόρασεν αἵματι καὶ καθηδραίωσε καὶ
 ἐπωκοδόμησε ταῖς ἀποστολικαῖς διδασκαλίαις καὶ ὑψηγήσῃ, τοὺς

5 εἶπομι' ἂν B : ἐρῶ ταῦτα ἐν τῷ κειμένῳ, ἐν δὲ τῇ φᾶ διὰ παρακεμπτικῶθ
 σημεῖου εἶπομι' ἂν A 6 σὴν ἐν τῷ κειμένῳ κατὰ συνέχειαν A : πρόσθετον
 ἄνωθεν ὠχρότερον μέλανι B 12 αὐτοῦ ἔγραφα : αὐτοῦ AB. 20 διὰ πάν-
 των B : διαπάντων A 28 καθηδραίωσε

εἰρηνοποιούς μακαριζούσης καὶ υἱούς θεοῦ κεκληθῆναι τούτους κατὰ χάριν διδούσης, ἀγαπητὸν ἀνὴρ πᾶσι τοῖς καὶ ὀπωροῦν συνορᾶν δυναμένοις τὰ τοιαῦτα πεῖθεσθαι καλῶς καὶ ὑπείκειν τῇ θεῖα ταύτῃ νομοθεσίᾳ καὶ μὴ τιθέναι αὐτοὺς πρόσκομμα σκανδάλου τισὶ τῶν ἀδελφῶν, ἀλλὰ χαίρειν μετὰ χαιρόντων καὶ κλαίειν μετὰ κλαιόντων, τῶν 5 πιστῶν ὁγλα ὁγ, καθὼς ἡ ἀποστολική φησι φωνή, τὸ τῆς εἰρήνης καὶ ὁμονοίας καλὸν πᾶσι τοῖς εὐσεβῶς καὶ ὁσίως ζῆν αἰρουμένοις ἀριδῆλως ὑποδεικνύουσα ἥς οὐδὲν ἐν τῷ βίῳ θεοειδέστερόν τε καὶ ὁσιώτερον. Ἦν καὶ ὁ πάντων σωτὴρ καὶ δημιουργὸς ἐπώνυμον ἑαυτοῦ ἔθετο, ἵνα δι' αὐτῆς πᾶν τὸ ὑποτεταγμένον αὐτῷ καὶ οἰκεῖον συνδήσῃ 10 καὶ συναυψώσῃ φύλον, τῆς μεγάλης ἐκείνης ἀξίας τευξόμενον ἐν καιρῷ τῷ προσήκοντι, ὁγλα ὁγ τῆς υἰοθεσίας. Οὐ μὴν ἀλλ' ἐπεὶ τινες οὕτω τὰ ὧτα ἐκκεκωφωμένοι τυγχάνουσιν, ὡς εἰ μὴδὲ τὴν ἀρχὴν ἀκηκοότες ἐχρημάτιζον τοῦ θειοτάτου ἐκείνου μακαρισμοῦ, οὐ μόνον οὐκ ἠρεμοῦσιν, ἀλλὰ καὶ πάντα λίθον, τὸ τοῦ λόγου, κινῶσιν, ὡς ἀν 15 πρόσκομμά τισι τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν σκανδάλου γένωνται καὶ τὸ καθ' αὐτοὺς οὐκ ἐλλείπουσιν ὑποκινεῖν καὶ ὑπορύττειν βόθρους κατὰ τοῦ πλησίον, καὶ σπεύρουσιν ἐπ' αὐλακας ἀδικίας τῆς ψυχῆς αὐτῶν, κατὰ τὸν σοφὸν Σιράχ, καὶ ἀροτριῶσι ψεῦδος ἐπὶ τῷ ἀδελφῷ αὐτῶν ὅποιον ὁγ τι καὶ τισι τῶν τοιούτων ἀνδρῶν τῶν καλῶν καὶ γενναίων κατ' ἐ- 20 μοῦ πέπρακται· εἶσι γὰρ ἐκείνων οἱ λέγοντες τιτρώσκουσι μαχαίρα κατὰ τὸ σολομώντειον ἔπος· καὶ οὕτως ἐν τοῖς πανουργήμασιν αὐτῶν παικίλως διανοήθησαν, ὥστε καὶ τὴν ὑψηλοτάτην καὶ μακαριωτάτην τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης τοῦ Χριστοῦ μου ἐκκλησίας κορυφὴν καὶ τὴν περὶ αὐτοὺς θεῖαν καὶ ἱερὰν τῶν ἀρχιερέων ὁμήγουριν ὑπαγαγέσθαι καὶ 25 πρὸς τὰ ἑαυτῶν τῆς διανοίας βουλευμάτα τε καὶ μηχανήματα ὑφελκύσασθαι καὶ ψῆφον, ψῆφον οὐ τὴν τυχοῦσαν, ἐμοῦ καταψηφίσασθαι, δέομαι ὑμῶν, δέομαι τουτωνὶ τῶν λόγων εὐμενῶς ἀκοῦσαί μου καὶ μὴ βραθυμίαν τινὰ μὴδὲ ἀμέλειαν αὐτῶν καταγνῶναι, κἂν εἰς πολὺ μῆκος ὁ τῆς ἀπολογίας λόγος μοι προχωρήσῃ, καθαρῶτατά τε καὶ ἐναργέ- 30 στατα δι' αὐτοῦ τὴν τῶν πραγμάτων ἀκολουθίαν καταναγκασομένου δεικνύειν καὶ ἀπολογεῖσθαι πάντα τὰ μὲν ἱστορικῶς, τὰ δὲ κανονικῶς τε καὶ νομίμως, ἵνα διὰ πάντων ἀναφανῇ τὸ τοῦ ἡμετέρου δικαίου φ. 115^β || καλὸν ἀμετάπτωτόν τε καὶ ἀπαρέγκλιτον. Καὶ εἰ τίνα δὲ κόρον ἡ

6 δηλ^α 12 δηλαδὴ ἐκεῖ τινὲς 13 (καὶ πανταχοῦ ἀλλαχοῦ) μὴδὲ

14 ἐτελοῦν ἐν τῷ καιμένῳ, ἐν δὲ τῇ ῥα Γε ἐχρημάτιζον 14-15 οὐκ

ἠρεμοῦσιν ἐκ τῶν οὐχ ἠρεμοῦσιν 16 πρόσκομμα τισὶ αὐτῶν 17 οὐκ ἐλλεί-

πουσιν 22. σολομώντειον αὐτῶν 24. κορυφὴν προστεθειμένου ἀνωθεν

ὄχλον ταῖς θείαις καὶ ἱεραῖς ὑμῶν ἀκοαῖς ὅδε ὁ λόγος ἐπεισαγάγοι ἀν-
 οὔτος μὲν συγγνώμης παρ' ἡμῶν εἰκότως τυγχάνοι ἀν, τοῖς δὲ παρα-
 σκευάσασι τὰ τοιαῦτα καὶ μετακινήσασιν, εἴ τις ἄρα καὶ γένοιτο δὴ
 πρὸς τοῦ λόγου τοῦδε ἀηδία τε καὶ μακρηγορία, τούτοις ἀναίσθω, οἷ
 5 γε δὴ καὶ ὑπαιτίους ἑαυτοῦς τῶν τοιούτων πραγμάτων καθυπεθά-
 λοντο, κυκεῶνα ὄλον κεράσαντες καὶ ἀναμοχλεύσαντες τὰ πάνυ
 καλῶς καὶ νομίμως καὶ σχεδὸν ἐξ ἀμνημονεύτων τῶν χρόνων βέ-
 βαια καὶ ἐρηρειαμένα τυγχάνοντα.

Ἄλλὰ μὴν, εἴ τι δὴ τῶν περὶ ἐμὲ καὶ τῆς ἐμῆς ἐξουσίας ἐμοὶ γι-
 10 γνομένων, κἄν κινήτῳ, κἄν ἀκίνητον ἦν, προέμην ἀν τοῖς ἐθέλουσι
 ταῦτα λαμβάνειν ἐθελοντῆς καὶ οὐδένα ἀν λόγον ἐκίνουσι ποτὲ περὶ
 τούτου, ἀλλ' εἴασα ταῦτ' ἀν ἐκείνους μᾶλλον κατέχειν, ὅπως ἦν αὐτοῖς
 ἐφετόν. Ἐπεὶ δὲ ἀρτίως τῆς κατ' ἐμὲ ἐκκλησίας παρὰ πάντα λόγον
 δικαίου ἢ τῆς Μαΐνης ἐπισκοπῆ ἀπεσπάσθη καὶ προστίθεται οἷς οὐκ
 15 ἔνι δίκαιον, καὶ οὕτω κἄν ἀπεσιώπησα, εἴ μὴ μέγα καὶ φοβερόν ἐώ-
 ρων τὸ ἐπιτίμιον πρὸς τε θεοῦ πρὸς τε τῶν θείων καὶ μακαρίων πα-
 τέρων, ὑφ' ὧν τετύπωτο καὶ κεκανόνιστο πάντα μεθ' ὅσης ἀν εἴποι τις
 τῆς δικαιοσύνης καὶ ἀγιότητος, οἷ καὶ ἐπανατείνονται διακελευόμενοι
 μεγάλα τὰ ἐπιτίμια κατὰ τῶν ἀμελούντων ἐπισκόπων τὰ ἀνήκοντα
 20 ἐκάστῳ τῇ σφῶν αὐτῶν ἐκκλησίᾳ δίκαια. Καὶ πρῶτον μὲν ἡ ἀγία
 καὶ οἰκουμενικὴ τρίτη σύνοδος πρὸς τὴν ἐν Παμφυλίᾳ σύνοδον οὕτω
 διακελεύεται· Δεῖ γὰρ τὸν ὡς ἕπαξ ἐγχειρισμένον ἱερατικὴν φρον-
 τίδα ταύτης ἔχεισθαι μετ' εὐρωστίας πνευματικῆς καὶ οἷον ἀνταπο-
 δέεσθαι τοῖς πόνοις καὶ ἰδρωῶτα [τὸν] ἔμμοισθον ἐθελοντῆν ὑπομεῖναι.
 25 Καὶ ἕτεροι πάλιν θεοὶ καὶ ἱεροὶ πατέρες παρακλήσια τούτοις φασί.
 Φασὶ γάρ· Ὅτινεςδήποτε ἀμελῶσι τῶν τόπων τῶν ἀνηκόντων τῇ ἐαν-
 τῶν καθέδρᾳ πρὸς τὸ τούτους κερδᾶναι εἰς τὴν καθολικὴν ἐνότητα ἐγ-
 κληθῶσιν ἀπὸ τῶν γεινιῶντων αὐτοῖς ἐπιμελῶν ἐπισκόπων περὶ τοῦ
 μὴ ἀναβάλλεσθαι τοῦτο πρᾶξιαι. Ταῦτα ῥητῶς οὕτως διέξεισιν ὁ ἐκα-
 30 τοστοεικοστόπρωτος τῆς ἐν Καρθαγένῃ συνόδου κανὼν. Τούτῳ τῷ κα-
 νόνι καὶ ὁ τηνικαῦτα Κορίνθου τελῶν ἐνέχεσθαι φάσκων τὴν περὶ τοῦ
 λαθεῖν ὅπερ οὐκ εἶχε πᾶσαν ἐκίνησε μηχανήν. Εἰ τοίνυν ἐκείνος ἐνε-
 χόμενος ὑπέφαιεν ἑαυτὸν τούτῳ, ὁ μὴ κτησάμενος πώποτε, οὐτ' αὐ-

4 (καὶ ἀλλαχού). τὸ 9-10. καὶ τῆς ἐμῆς ἐξουσίας ἐν τῷ κείμενῳ, ἐν δὲ τῷ

ῥη· Γε τῶν ἐμοὶ γιγνομένων. 11. ἐκινεῖ ἐθελοντῆς 12. μᾶλλον πρόσθετον ἐν ἀρχῇ τοῦ
 στίχου 20-25. καὶ πρῶτον—τούτοις φασὶ κάτω ἐν τῇ ῥηθιὰ παρακαμπτικοῦ
 σημείου † μετὰ τῆς λέξεως κείμενον ἀνωθεν 22. τὸν δεῖ γὰρ ὡς 26. ἀμε-
 λῶσι 27. τούτοις κερδᾶναι

τὸς οὐθ' ὁ πρὸ αὐτοῦ, ἀλλ' οὐδ' ὁ πρὸ ἐκείνου ἔτι καὶ σχεδὸν ἀδηλον εἰ καὶ ἡ κατ' ἐκείνον ἐκτῆσατό ποτ' ἐκκλησία τὴν τῆς Μαΐνης ἐπισκοπὴν οὔτε γὰρ δικαιομασίῃ ἢ νομῇ τινι ἢ κἄν μαρτυρίαις τισὶν εἶχε τοῦτο καθυποδεικνύειν ζώσαις· εἰ ἐκεῖνος ἐπὶ τῷ λαβεῖν ὅπερ οὐκ εἶχεν, ὡς περ εἴρηται, πώποτε, ταῦτα καὶ φθέγγεται καὶ προτείνει, ἢ αὐτὸς ὁ μέχρι τοῦ νῦν τοσοῦτους κεκτημένος αὐτὴν χρόνους, οὐκ αὐτὸς μόνον, ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ πρὸ ἐμοῦ πλείους ἢ πενήτην τῶν ἀρχιερέων τυγχάνοντες εὐλόγῳ τρόπῳ παντὶ καὶ δικαίῳ καὶ νομ. 116^α μίμῳ νεμόμενοι, αὐτὸς ἄρτι καταπροήσω τοῦτ' ; Καὶ πῶς οὐχ ὑπεύθυνον σιωπήσας καὶ θεῷ καὶ ἀνθρώποις ἑμαυτὸν καθυποθήσω ; Τούτους τοιγαροῦν αὐτοὺς καὶ οἱ φιλευσεβεῖς τοιαῦτα φθέγγονται νόμοι. Λέγουσι γάρ· Οἱ τοὺς ἱεροὺς κανόνας φυλάττοντες τῆς τοῦ δεσπότου θεοῦ βοηθείας ἀξιοῦνται καὶ οἱ τούτους παραβαίνοντες αὐτοὶ ἑαυτοὺς τῇ κατακρίσει ὑποβάλλουσι· μείζονι δὲ ὑπόκεινται κατακρίσει οἱ δαιώτατοι ἐπίσκοποι, οἱ πεπίστευνται καὶ ζητεῖν τοὺς κανόνας καὶ 15 φυλάττειν, εἴπερ τοῦτον παραβαινόμενον ἀνεκδέκην καταλείπουσιν, εἰ καταληφθεῖη.

Ἄκουεῖς σαφῶς καὶ διαρρήδην οἷά φησι τὰ ἐπιτίμια κατὰ τῶν ἀμελούντων καὶ μὴ ζητούντων ἐκείνους φυλάττειν ἀκριδῶς καὶ τηρεῖν ; Ἴνα τοίνυν μὴ τούτοις καὶ αὐτὸς ἐμπέσω τοῖς ἐπιτιμίαις, πάντα 20 μᾶλλον ἢ τοῦθ' ὑπομενῶ, καὶ οὐδέποτε τῆς ἐμῆς ἐκκλησίας ἐκὼν καταπροήσω τὰ δίκαια, καὶ εἰ ταύτης ἐξελαθῆναι με δεήσει. Οὐ γὰρ δὴ τοῦτό γε λόγον ἔχον ἐστὶ σιωπῇ καθυπεῖξαι καὶ προδοῦναι, τὸ κατ' ἐμὲ δὴ λέγω, τοὺς περὶ τῆς τῶν τοιούτων συστάσεως θείους καὶ ἱεροὺς κανόνας διαλαμβάνοντας, εἰ καὶ τάνυν τοῦθ' ὑφίσταμαι, μηδὲν 25 τῶν διωρισμένων μοι πρὸς ὑμᾶς παρακεκινηκῶς, μέχρις οὐ πάντ' ἀνεγκώ τὰ κατὰ τὴν ἐμὴν ἐκκλησίαν δικαιομάτα τῇ θεῷ μοι καὶ ἱερᾷ κορυφῇ, ἄλλως θ' ὅτι καὶ τῶν πρὸ ἐμοῦ πάντων ἀρχιερέων Μονεμβασίας, πλείστων, οὐδ' ὄσους ἂν εἴποι τις, ὄντων, οὐδενὸς ἐκείνων ὑπ' οὐδενὸς τῶν ἀπάντων τῆς ἐπισκοπῆς ἀποστερηθέντος καὶ ἐφ' οἷς μᾶλλον, 30 τῶν πρώτων ἐκείνων λέγω, εἰ τι καὶ τοιοῦτον ἐπέπρακτο ἂν, εἶχεν ἴσως ἂν τινα αἰτίαν, ἅτε βραχύτερον ἐπ' ἐκείνοις μᾶλλον ὄντα τὸν τῆς νομῆς χρόνον, καὶ οὐ τοσοῦτον ἴσως τὸ λυπηρὸν προέβαινε, εἰ τινὶ δὴ τού-

8. τισιν 6. αὐτὴν πρόσθετον ἀνωθεν 10-20. τούτους τοιγαροῦν—ἀκριδῶς καὶ τηρεῖν. Ἄνωθεν δὲ αὐτῶν διὰ παραπεμπτικῶς σημείου διὰ πάντων συνιστάτων θεῶν τῇ ἐκκλησίᾳ χριστοῦ 16. καταλείψει 18. οἷα φησὶ 20. Τοῦ τοίνυν προηγείται μὲν διαγεγραμμένον 25. τάνυν 26. παρακεκινηκῶς τοῦ παρὰ γεγραμμένου ἀνωθεν 28. ἀλλ' ὡςθ' 33. προέβαινε

των τῶν πάλαι γεγονότων ἐτύγχανε γεγονός· εἰ ἐπ' ἐκείνοις μὲν οὐδενὶ τοιοῦτό τι συμβέβηκεν, ἄρτι δὴ τοῦτο κατ' ἐμὲ προβῆναι ποῦ τῶν καλῶν ἢ τῶν δικαίων λήθης αὐτὸ παρασυρῆναι βροβίοις ἐᾶσαι ;

Ἐχων τοίνυν ὅπως τῇ συστάσει τοῦ παρόντος χρήσομαι πράγμα-
 5 τος, οὐκ ἔχω συνιδεῖν τί τὸ κινήσαν καὶ οὕτω πείσαν τὴν πάνθ' ὑψη-
 λοτάτην μοι καὶ θεῖαν κεφαλὴν, ὥστε τοιαύτην κατ' ἐμοῦ προβῆναι
 δίκην, ἧς οὐδ' ἂν πρὸς αὐτῆς ἀγροίκος ἐτύγχανεν ἄνθρωπος, ἀλλὰ
 κάκεινος, δεστίς ἄρα καὶ ἦν, παρεστῶς ἐδίδου τῷ δικαστηρίῳ καὶ
 10 λόγον ἐλάμβανεν. Οὐκ οἶδα δὲ μόνον εἰ μὴ καὶ πρὸς τοῦτο ἐπλεό-
 νασέ τινων ἀδικίας τὸ στόμα καὶ ἡ γλῶσσα αὐτῶν περιέπλεξε δολιό-
 τητα, καὶ καθήμενοι κατὰ τοῦ ἀπόντος ἀδελφοῦ αὐτῶν, ἵνα μικρὸν
 ὑπαλλάξω τὴν προφητικὴν φωνήν, κατελάλησαν ψευδῆ καὶ πανοῦργα,
 καὶ διέβαλόν με πρὸς τὴν μεγάλην ἀγιωσύνην σου καὶ τὴν περὶ αὐ-
 τὴν θεῖαν καὶ ἱερὰν σύνοδον. Ὅντως γὰρ, ὄντως ὁ ταῦτα συρράφας
 15 καὶ συνεργήσας, οἷος ἄρα καὶ ἦν τὸ γὰρ ὑφασμα τοῦτι ἕτερος μὲν
 ἐξύφηνεν, ἄλλος δ' ἐνεδύσατο· ἐκεῖνος ὁ καθυφάνας οὐ τοῦτο μόνον,
 ἀλλὰ κατ' ἐμοῦ καὶ ἕτερα ὄντως ὠδίνησεν ἀδικίαν καὶ ἔτεκεν ἀνομίαν
 καὶ εἶδεν ἡμέραν ἀφροσύνης πονηρᾶς καὶ ἀγαλλιάσεως τῆς ψυχῆς αὐ-
 τοῦ, καὶ κατέπραξε πάντα καθὼς ἠθούλετο καὶ ἠθέλησεν, ἐπιθυμῶν
 20 ἐπιθυμίαν πλεονεκτικὴν ἀεὶ κατὰ τοῦ πλησίον καὶ ἄδικον, ὁ θρακικὸς
 ἐκεῖνος δοῖδουξ ὁ τὴν Ἄδου κυνὴν ὑπείσερχόμενος, τὸ τοῦ λόγου. Ἄλλ'
 116β ἔστιν ὅτε ὄψεται ἢ τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ αὐτοῦ δοκόν, σὺν θεῷ δ' εἰρή-
 σθω, καὶ καθ' ἑαυτοῦ, τὸ τοῦ λόγου, κινῶν εἴσεται τὸν ἀνάγυρον.

Ἐγὼ τοίνυν πανταχόθεν συνάγων καὶ περισκοπῶν ἑμαυτὸν, οὐδὲν
 25 ἄλλο εὐρίσκω αἰτιον τῆς πρὸς ἐμὲ τοσαύτης λύπης καὶ ἀηθίας καὶ
 τῶν κατ' ἐμοῦ τοιοῦτων ἀποτόμων ἀποφάσεων ἢ τὸν ἄνδρα ἐκεῖνον
 ὃς πάντα ποιεῖ καὶ πράττει κατ' ἐμοῦ, τὴν τοῦ καλοῦ φίλου αὐτοῦ
 ἐπεκδικῶν κατάπτωσιν καὶ καθάρσειν κινήσει δὲ πᾶν καὶ ἐπιχειρή-
 σει, ὥσπερ δὴ καὶ ἔθος αὐτῷ, πλὴν τελευταῖον πάντων καὶ κατὰ μει-
 30 ζόνων καὶ θεῖων προσώπων. Ἄλλ' ἵνα μὴ δόξω ἐνδιαβάλλων, τὰ μὲν
 πολλὰ ταῦτα καὶ τοιαῦτα νῦν παρεῖσθω μάρτυς δὲ τούτων ἀκριβοῦς ὁ
 μέλλων ἔσται χρόνος, ὃς ἀκριβῶς δείξει σου τῇ θεϊότητι κατὰ πάντα
 τὸν ἄνδρα. Μᾶλλον δὲ καὶ τὰ γεγονότα πρὸς αὐτοῦ τῶν πραγμάτων
 ἱκανὰ τῷ γε νοῦν ἔχοντι καὶ καλῶς εἰδότε ποιεῖν τεκμηριοῦσθαι τὰ
 35 μέλλοντα. Πλὴν ὡς ἐν διεξόδῳ καὶ πλατυκώτερον ἐρῶ καὶ αὐτὸς τὰ

2. τοιοῦτόν 5. πείσαν οὕτω 9-10. ἐπλεόνασε τινῶν 23. λιβυκός 21. δίδουξ
 22. αὐτοῦ 23. τὸ τοῦ λόγου πρὸςθετα κάτωθεν 28. αἴτιον

ἐμὰ δίκαια καὶ μετὰ φιλίας καὶ λύπης, τὸ μὲν ὡς πρὸς δεσπότην καὶ φίλον καὶ δικαστὴν ἄκρον δικαίου παντός, τὸ δὲ ὡς τὰ μέγιστα ἀδικούμενος.

Οὐκ ἐχρῆν μὲν οὖν, ἔστω δὲ, εἰμὶ πάντ' ἀδικος, πάντα πλεονέκτης, καίτοι δ' ἦν ἐγκρατὴς καὶ νεμόμενος, οὐ περιθάλψαι τὸν καταδικαζόμενον ἐχρῆν; Ἄλλὰ τίς ἢ περιθαλψίς; Ἐξκαίδεκα χρόνους τρέχοντα ἐν Πελοποννήσῳ καὶ τὴν ἐπισκοπὴν κατέχοντα Μαίνης οὐκ ἔδει με διαμνησθῆναι, καὶ ἡ παραγενέσθαι ἡ καὶ διὰ τινος τῶν ἐμῶν, ἢ, εἰ μὴδὲ τοῦτο, γράμμασι γούν ἀπολογήσασθαι περὶ τούτου, καὶ τηνικαῦτα ἴσως εἶχεν ἂν τινα χῶραν εὐλόγου τὸ δόξαν γενέσθαι καθ' ἡμῶν, καὶ, εἰ ὅποιον ἄρα καὶ ἦν, οὐκ ἔδει γε κἂν τοῦτο πρὸς ἐμὲ τηρηθῆναι κατὰ τὸν λέγοντα φιλευσεβῆ νόμον Ἀπόντα μηδένα καταδικάζεσθαι; Ἄλλ' εἰ καὶ ἐνδημῶν ἦν τῇ Κωνσταντίνου, πλείων ἂν καὶ οὕτως ἐτρίβῃ χρόνος τῷ διώκοντι, εἰ καὶ διαμνησθεὶς οὐ παρεγενόμην ἴσως, καὶ οὐδ' οὕτω τοσαῦτον ὅ τι τάχιστα τὴν μὲν νικῶσαν ἐκείνον λαβεῖν, κατ' ἐμοῦ δὲ δίκης ἐπενεχθῆναι ψήφον, καὶ δίκης τοιαύτης, ἦν οὐδ' ἂν εἰς, οἴμαι, τῶν πάντων, κἂν ὁποιοῦδήτινος τελῆ σχήματος, ἀκούων οὐκ ἐκπλήττεται καὶ θαυμάζει, τῶν συμπραξάντων καὶ μόνον ἀνευ; Οὐ μὴν ἄλλ' ὅ τι δὴ παρακελεύῃ, ὡς αὐτὸς κακῇ πίστει νεμόμενος εἶχον τὴν ἐπισκοπὴν, τίνος ἀφελόμενος βία ἢ δυναστεία χρῆσάμενος ἢ τίνα δόλον ποιήσας ἔλαβον αὐτὴν ἢ ἄλλῳ τοιοῦτῳ τρόπῳ; Ταῦτα γάρ ἐστι σχεδὸν πάντα τὸ κακῇ πίστει νέμεσθαι, ὡς περὶ ὁ νόμος ἐπεξηγούμενος οὕτω φησὶν. Ἐγὼ δὲ ὡς οὐκ ἔλαβον ταύτην δι' ἐμῆς αὐτοῦ, σαφῶς οὕτω παραδῆλοι τὰ θεῖα καὶ ἱερά μοι γράμματα, ὅπως προκατεῖχεν ὁ πρὸ ἐμοῦ Μονεμβασίας καὶ ἔτι ὁ πρὸ ἐκείνου καὶ πολλοὶ τούτου πάλιν ἄνωθεν ἔτσοι. Δείπεται τοίνυν ἐμὲ νέμεσθαι ταύτην καλῇ πίστει, τοῦ νόμου λέγοντος διαρρήδην καὶ φανερώς οὕτως· Ἡ χρονία νομὴ συμβάλλεται τοῖς καλῇ πίστει νεμηθεῖσιν. Εἰ δὲ ἀπὸ τῆς χρονίας ταύτης νομῆς ἐγὼ καλῇ πίστει νέμομαι ταύτην, οὐκ ἔδει καὶ ἐπ' ἐμοὶ τηρηθῆναι τὸν λέγοντα νόμον, ὡς Ὁ νεμόμενος νεμέσθω καὶ ὁ ἐνάγων ἐναγέτω, καὶ μὴ οὕτως ἐρήμην δίκην με καταδικασθῆναι; Ἄλλ' ὁ παρασκευάσας ὄντως ταῦθ' οὕτω γενέσθαι, τοῦτο δὴ τὸ ἄδύμενον, δίκην δίκην ἔτικτε καὶ βλάβῃ βλάβην. Καὶ μὴν εἰ διὰ τὸ ἀντικριθῆναι τῷ Μονεμβασίας ἐκείνῳ τὸν τότε Κορίνθου καὶ σιγιλλιῶδες γράμμα πρόβῃναι, δικαιοῦν αὐτὸν ὅπως ἔχη μετὰ θάνατον ἐκείνου τὴν Μαίνης ὁ Κορίνθου ἐπισκοπὴν, αὐτὸς δ' ἔτι προκατέχω ταύτην, ὡς σωματικῇ

2. ταμέγιστα 6. τρέχοντα ἐκ τοῦ ἔχοντα 25. Τὸ εὐκαὶ πρόσθετον ἄνωθεν 32. Τὸ ὄντως πρόσθετον ἄνωθεν

ἔχων νομὴν, ἣτις καὶ κακὴ λέγεται νομὴ παρὰ τῶν νόμων, ἅτε οὐκ ἔχουσα τῷ σώματι καὶ ψυχῇ νομὴν, ὅ δὴ τυγχάνει τέλειον τῆς καλῆς καὶ γνησίως νομῆς· «εἶχε γὰρ νέμεσθαι γνησίως ἢ Κόρινθος τὴν ἐπισκοπὴν Μαίνης ἀφ' οὗ καιροῦ ἐδικαιώθη», καὶ ταῦτα κατὰ λέξιν οὕτως
 5 ἀποφαίνεται ἡ μεγάλη ἀγισσύνη σου, καὶ οὕτως ἔχρην με διαμνησθῆναι καὶ ἀπκνησθῆναι καὶ ἀπαλογῆσασθαι διὰ τὸ δύο καὶ τριάκοντα παρωχηκότων ἐν αὐτῶν ἐξ οὗ δὴ περ ἐδικαιώθη, καὶ εἰ εὐλόγως, τὰ νῦν ἀφίημι τοῦτο, τριῶν δ' ἐκέισε χρηματισάντων ἀρχιερέων, ἐπ' οὐδενός ἐκείνων μηδ' ἡμέραν μίαν τὴν Κόρινθον ἐπικατασχεῖν τὴν ἐπι-
 10 σκοπὴν Μαίνης, ἀλλὰ ψιλῷ γράμματι μόνον ἔχουσαν ταύτην καὶ ψυχῇ μόνῃ νεμομένην. Οὐδὲ γὰρ τις ἐρεῖ τῶν ἀπάντων, καὶ εἰ σφόδρα τοὺς νόμους βιάσαίτ' ἂν, ὡς γράμματι μόνον ψιλῷ, τοῦτο δ' ἔστι ψυχῇ μόνῃ, νομὴν ἔξει, ἀφ' ἧς τὸν ἀπόντα καὶ νεμόμενον καταδίκης τυχεῖν, κἂν
 15 συνάψῃ, πλὴν εἰ μὴ τις ἐρεῖ μόνον ὡς μηδ' ὀτιοῦν τῶν νόμων φροντί-
 ζεῖν. Ἄλλ' οὐκ ἔστιν ὅστις ἐρεῖ.

Ἄλλ' οὐκ ἔστιν ὅστις ἐρεῖ. Ὅτι δὲ τοῦθ' οὕτως ἔχει, δύο τουτωί μοι τῷ συνιστάντε τοὺς νό-
 μους, τὸ μὲν ὅτι πολλὴν καὶ μεγάλην ἔξει φροντίδα τῆς τῶν φιλευσε-
 δῶν νόμων συστάσεως καὶ τῶν θεῶν καὶ ἱερῶν κανόνων ἢ σεβασμῶν
 20 καὶ ἱερά μοι κεφαλῇ, τὸ δ' ὡς οὗτοι πάντες οὐκ ἐάσουσιν ἄλλο τι δια-
 πραχθῆναι ἢ νέμεσθαι τὴν ἐπισκοπὴν ἐμὲ δικαίῳ λόγῳ παντὶ, μέχρις ἂν παραγενόμενος ἀντικριθῶ τῷ πρὶν μὲν καὶ πραγματικῶς ὑπὲρ ἐμοῦ
 φεύγοντι Κόρινθου, ψιλῷ δὲ λόγῳ τάχα γε νῦν διώκοντι. Καὶ ὅπως
 τοῦτο, εἰρήσεται δὴ μετ' οὐ πολὺ. Τίνες δὲ εἰσιν οἱ νόμοι οἱ οὐκ ἔων-
 7. 117^β τες τὸν ψυχῇ μόνῃ νεμόμενον, || εἰ καὶ τοῦτο δοθεῖν τῷ Κόρινθου; τὸ
 26 γὰρ προδᾶν ἐκείνῳ τότε δικαίωμα πόρρω δικαίου παντός, ἀπόντος
 ἐμοῦ μηδενοῦ δικαίου τυχεῖν. Οὗτοι καὶ λεγέσθων· «Ψυχῇ κτήσα-
 σθαι νομὴν οὐ δυνάμεθα· τὴν δὲ προσκτηθεῖσαν νομὴν δυνάμεθα ψυχῇ
 φυλάττειν». «Νομὴ ἔστι ψυχῇ δεσπόζοντος κατοχὴ. Νέμεται τις τὰ
 30 σωματικά· δράττεται δὲ νομῆς ψυχῇ καὶ σώματι, οὐ μὴν θάτέρῳ μόνῳ». Ὡς μὲν οὖν οὐδέποθ' ἢ Κόρινθος τὴν τῆς Μαίνης ἐνεμήθη, πᾶς ὅστις
 ἐρεῖ. Πῶς δὲ γέγονεν ἢ πρὸ μικροῦ γεγονυῖα δίκη, οὐδεὶς ἂν ἐρεῖν
 ἔχοι. Τίνι λόγῳ πέπρακται; Οὐδενὶ μέντοι. Ἄλλὰ μὴν, εἰ καὶ ἐρεῖ πά-
 λαι ποτὲ πρὸ χρόνων νεμηθῆναι αὐτὴν ἑξακοσίων, τοῦτο μὲν οὖν
 35 ἀδηλον· ἀλλ' εἰ καὶ δοθεῖν, ποῖα ψυχῇ δεικνύειν ἔχοι ἂν τὴν νομὴν

7. τανῶν 9 (καὶ κατωτέρω). μηδ' 15. συνέλθοι 20. ἄλλο 27. Ἐν
 τῇ ψα νόμος 29. Ἐν τῇ ψα ἕτερος νόμος 30. θατέρω 34. ποτε 35 καὶ

ἐκείνην; Ἐὰν γὰρ εἶχε, τότε ἂν ἐδείκνυτο κρινόμενον. Ἄλλὰ ποῦ θήσεις τὸν διοριζόμενον νόμον; Ἐἴη δ' ἂν αὐτός: «Πρὸς τὸν ψυχῆ καὶ σώματι κυρίως νεμόμενον, ἐὰν ἐκκλησία πρὸς ἐκκλησίαν ἑτέραν περὶ τινος ἀμφιβαλλομένου πράγματος διαμάχῃται, εἰς τριακονταετίαν μόνην ἢ κίνησις ταῖς ἐκκλησίαις ὀρίζεται, σήμερον δὲ καθολικῶ λόγῳ τὰ ἐκ- 5 κλησιαστικὰ πάντα διὰ τεσσαράκοντα χρόνων τέμνονται». Τὸ δ' αὐτὸ περὶ αὐτοῦ καὶ νόμος ἕτερος ἀπαραλλάκτως φησὶν: «Ἄντι δὲ τῶν χρόνων παραγραφῶν τῶν δέκα καὶ εἴκοσι καὶ τριάκοντα ἐνιαυτῶν καὶ ταῖς ἀγίαις ἐκκλησίαις καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν σεβασμίαις οἴκοις μόνην τῶν τεσσαράκοντα ἐνιαυτῶν παραγραφὴν ἀντιτίθεσθαι προς- 10 τάττομεν». Νέμεται τοίνυν ἢ κατ' ἐμὲ ἐκκλησία πρὸ τοῦ γενέσθαι τὸ σιγιλλιῶδες ἐκεῖνο γράμμα καὶ σώματι καὶ ψυχῆ τὴν ἐπισκοπὴν οὔτε τεσσαράκοντα χρόνους μόνον, οὐδ' ἑκατὸν οὐδὲ διακοσίους ἢ τριακοσίους, ἀλλὰ σχεδὸν ἑξακοσίους, ὡς ἔστι τοῦτο γνωρίσαι σαφῶς καὶ ἀπὸ τοῦ βίου τοῦ ἁγίου Θεοφάνους ἀρχιεπισκόπου Μονεμβασίας, τοῦ 15 θαυματουργοῦ, τοῦ συνεχδημήσαντος τῷ μεγάλῳ πατρὶ Μεθοδίῳ τῷ πατριάρχῃ παρὰ τὸν Ῥώμης ἐν τοῖς τῶν εἰκονομάχων χρόνοις ἐπί συστάσει τῶν ἱερῶν εἰκόνων. Μητρόπολις γὰρ ἦν τῆνικαῦτα, καθὼς ἔστι τοῦτο μαθεῖν ἀκριβῶς ἀπὸ τε τῶν ἐπιγραφῶν τῶν εἰκόνων τοῦ ἁγίου τοῦδε καὶ τῶν ἀδομένων τροπαρίων καὶ ἰδιομέλων αὐτοῦ, οὐχ 20 ἦττον δ' ἀπὸ τῆς τοῦ βίου ἐκείνου συγγραφῆς. Ἔχει δὲ οὕτως· «Τούτοις ὁ ἱερὸς Πέτρος ἐστηριγμένος καὶ κατωχυρωμένος, αὐτὸς ἀντὶ πάντων ἑαυτὸν τῆς συνόδου συνήγορον ἀναδείξας καὶ φυσικοῖς φ. 118^α καὶ γραφικοῖς προβλήμασι τὰ τῶν αἰρετικῶν ἀποφράξας στόματα καὶ τῇ συνόδῳ τὸ κῦρος ἀναντίρρητον χαρισάμενος, βασιλέας καὶ ἱερέας 25 πρὸς ἔκπληξιν συνεκίνησεν, ἀποθειάσαντας αὐτὸν καὶ μακαρίσαντας ἐπὶ τῇ γενναιοτάτῃ κατὰ τῶν δυσσεβῶν ἐνστάσει. Αὐτὸς δὲ, τῶν Νικαέων ἀπαναστάς, οἴκαδε ἤγχετο. Μετὰ δὲ τινος χρόνους ἢ μὲν τῶν αἰδίων λήξις τοῦτον προσελαμβάνετο, πολλὰ μὲν τῷ αἰοδίμῳ ἐπισκήψαντα Θεοφάνει καὶ πολλοὺς τοὺς περὶ ἀγνείας καὶ καθαρότητος λό- 30 γους αὐτῷ προεκθέμενος, πλείους δὲ τοὺς περὶ ἀρχιερωσύνης αὐτῷ προσαναθείς καὶ ὑπομνήσας, ὃν καὶ παραστάτην τοῦ θεοῦ βήματος ἀναδείξας καὶ ἀντ' αὐτοῦ προχειρισάμενος πρόεδρον ἐξέπνευσεν». Σαφῶς ἐνταῦθα καὶ ἀριδῆλως δείκνυσιν ὁ λόγος πρὸς τοῦ πρὸ αὐτοῦ χειροτονησθαι τὸν μέγαν ἐκεῖνον, κατὰ τὸν ἀρχαῖον καὶ παλαιὸν 35 τῆς ἐκκλησίας τύπον, οὐχ ὑπὸ τοῦ Κορίνθου, οὐδ' ὑπ' ἄλλου τινὸς τῶν

2. Ἐν τῇ φᾶ νόμος 6. μ 7. Ἐν τῇ φᾶ νόμος 10. μ 29-33. πολ-
λά—ἐξέπνευσεν. Οὕτως ἀσυντάκτως τὸ κείμενον. 30. Θεοφάνη

ἀπάντων. Καὶ οὐκ ἀπὸ τούτου δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῶν σεπτῶν χρυσοβούλλων καὶ προσταγμάτων, οὐχ ἦττον δὲ καὶ ἀπὸ τῶν πατριαρχικῶν σιγιλλίων, ἃ γε δὴ καὶ μετὰ μικρὸν δειχθήσεται. Εἰ μὲν οὖν ὅτι παλαιὰ καὶ πάνυ παλαιὰ ἦ τε νομὴ καὶ τὰ δικαιώματα ἡμῶν, ὅ τούτω γε δὴ μάλιστα τιμητέον καὶ στερκτέον, ἐπειδὴ κατὰ τὸν μέγαν Βασίλειον πᾶν τὸ ἀρχαιότερι διαφέρειν αἰδέσιμον. Εἰ δ' ὅθ' ἡ νομὴ καὶ νέα· μέχρι γὰρ τῆς σήμερον συντρέχει δ' αὐτῇ καὶ ἡ τῶν δικαιωμάτων ἀεινεύουσα νομὴ, καὶ οὕτω τιμητέον καὶ στερκτέον αὐτήν. καὶ τοὺς νόμους καὶ τοὺς εἰρημένους καὶ τοὺς ἤδη λέγοντας οὕτως·

10 «Οὐδεὶς περὶ καταστάσεως μετὰ τεσσαράκοντα ἔτη ἐνάγεται». Καὶ ἕτερος αὖ «Ἡ μὴ τριακονταετία ἀναιρουμένη ἀγωγή τῆς τεσσαρακονταετίας σβέννυται».

Ἄλλ' ἵνα μὴ δόξω πρὸς τὸν ἐμὸν δεσπότην καὶ δικαστὴν ἀγωνιζόμενος καὶ μὴ πρὸς τὴν προκειμένην ὑπόθεσιν, τὰ πολλὰ παραλείψας· ἵκανά γάρ τὰ ρηθέντα πιστώσασθαί μου τὴν εὐλογον καὶ δικαίαν τῆς ἐπισκοπῆς δεσποτείαν· ἐκ πολλῆς ἔτι περιουσίας καὶ τοῦτ' ἤδη παραστήσω σαφῶς καὶ ἀναντιρρήτως. Οὐ γὰρ εἰκὴ καὶ ὡς ἔτυχε τῆς τυχεύουσης ψυχῆς, ἀλλὰ καθολικῶς διὰ τε θείων καὶ σεπτῶν χρυσοβούλλων καὶ προσταγμάτων καὶ τιμῶν πατριαρχικῶν σιγιλλίων καὶ συναδικῶν πράξεων καὶ χρονίας νομῆς παμπόλλης νέμεται ἢ κατ' ἐμὴ ἐκκλησίᾳ τὰς ἐπισκοπὰς ταύτας Ζεμενάς καὶ Μαΐνης. Καὶ τὴν μὲν

φ. 118^B τῆς Ζεμενάς παρὰ πάντα τὸν τοῦ δικαίου λόγον καταδυναστεύομαι χρόνους πέντε καὶ τριάκοντα, ἢ γε καὶ χηρεύουσα τῆνικαῦτα τῆς κατ' ἐμὴ ἐκκλησίας χρόνους ἵκανοὺς ἐκρατήθη πρὸς τοῦ τότε Κορίνθου τελούσης καὶ ἀδικούμενης κατ' αὐτὸ καὶ ζητῶν ἴσιν τούτου, μὴ μόνον οὐχ εὖρον, ἀλλὰ καὶ κακῶ τὸ κακὸν ἰάθη, ἢ στέρησις δηλονότι στερήσει. Λεγέσθω τοίνυν καὶ τὰ τῶν δικαιωμάτων. «Ἐπειδὴ ὑπέκειντο ἀρχῆθεν τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλει Μονεμβασίας αἱ ἀγιώταται ἐπισκοπαὶ αὗται, ἢ τῆς Κυουρίας, ἢ τοῦ Ἐλους, ἢ τῆς Μαΐνης

30 καὶ ἢ τοῦ Ῥέοντος, προκατέχουσα ταύτας εὐλόγῳ τρόπῳ καὶ δικαίως, καὶ ἐχειροτονοῦντο οἱ τούτων ἐπίσκοποι παρὰ τῶν κατὰ καιροὺς ἀρχιερατικῶς προϊσταμένων τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Μονεμβασίας, ἔπειτα μέντοι, ὥσπερ δὴ τὸ φιλότιμον καὶ περὶ τὰ καλὰ σπουδαῖον

3. μεταμικρὸν. 6. ^{ἀρχαῖο} παλαιότητι. 10. Ἐν τῇ φᾶ νόμος. 11. Ἐν τῇ φᾶ νόμος. 23. πέντε καὶ ᾶ. 26. Τὰ μὴ μόνον οὐχ εὖρον ἀλλὰ καὶ πρόσθετα ἀνωθεν. 27-28. Ἐν τῇ φᾶ Πράξις συνοδικῆ σιγίλλιον τοῦ 29. κυθουρίας. Ἐλος.

προσεπαύξων ὁ κράτιστος καὶ ἅγιός μου αὐτοκράτωρ προσβεβαιοὶ μὲν καὶ ταύτας διὰ θείου καὶ σεπτοῦ χρυσοβούλλου, προσκυροῖ δὲ καὶ θεοσπίζει καὶ διατάσσεται καὶ τὴν τῆς Κορώνης καὶ Μεθώνης καὶ Ζεμενάς ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἁγιωτάτην εἶναι μητρόπολιν καὶ χειροτονεῖσθαι τοὺς αὐτῶν ἐπισκόπους παρὰ τῶν κατὰ καιροὺς ἀρχιερατικῶς προϊσταμένων τῆς εἰρημένης ἁγιωτάτης μητροπόλεως Μονεμβασίας, κατὰ γοῦν τὴν περιλήψιν τοῦ τοιοῦτου θείου καὶ σεπτοῦ χρυσοβούλλου καὶ ἡ μετριότης ἡμῶν κατὰ τὸ κρατοῦν ἐκκλησιαστικὸν ἔθος τὴν παροῦσαν ἐκτίθεται πρᾶξιν κοινῇ τῶν ἱερωτάτων ἀδελφῶν συνδιασκέψει καὶ τὰ ἐξῆς. Λέγει τὸ χρυσοβούλλον « Ἐπειδὴ ἐφθασαν προστεθῆναι πρότερον τῇ τοιαύτῃ ἁγιωτάτῃ μητροπόλει καὶ ἐπισκοπαὶ αὐταί, ἡ τῆς Κυνοῦριας, ἡ τοῦ Ἑλλους, ἡ τῆς Μαίνης καὶ ἡ τοῦ Ῥέοντος, προσβεβαιοὶ μὲν προηγουμένως καὶ προσεδράζει ταύτας αὐτῇ καὶ διὰ τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου λόγου αὐτῆς ἡ βασιλεῖα μου, καὶ θεοσπίζει καὶ διατάσσεται καὶ εἰς τὸ ἐξῆς ὑπ' αὐτὴν εἶναι καθὼς εὕρισκονται μέχρι καὶ εἰς τὸ νῦν. Ἔτι μέντοι καὶ δι' αὐτοῦ δὴ τούτου τὸ φιλότιμον προσεπαύξουσά τε ταύτη καὶ προσεπιτείνουσα, εὐδοκεῖ καὶ παρακελεύεται ὑπ' αὐτὴν εἶναι καὶ ἑτέρας ἐπισκοπὰς ταύτας, ἡγουν τὴν τῆς Κορώνης, τὴν τῆς Μεθώνης καὶ τὴν τῆς Ζεμενάς, καὶ υποκεισθαι ὁμοίως καὶ ταύτας τῇ αὐτῇ ἁγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ Μονεμβασίας ὡς καὶ τὰς ἄλλας, ὡς ἄρα μητροπόλει αὐτῶν, καὶ δέχεσθαι εἰς ἀρχιερεῖς αὐτῶν οὓς ἂν ὁ ἐν τῇ εἰρημένῃ ἁγιωτάτῃ μητροπόλει εὕρισκόμενος ἀρχιερεὺς χειροτονῆσαι διακρίνη καὶ ἐγκαταστήσαι ἐπ' αὐταῖς» καὶ τὰ ἐξῆς. Λέγει καὶ τὸ πρόσταγμα* « Ἐπειδὴ ἐφθασαν προστεθῆναι πρότερον τῇ τοιαύτῃ ἁγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐπισκοπαὶ ἡ τῆς Κυνοῦριας, ἡ τοῦ Ἑλλους, ἡ τῆς Μαίνης καὶ ἡ τοῦ Ῥέοντος, προσβεβαιοὶ μὲν προηγουμένως καὶ προσεδράζει ταύτας αὐτῇ καὶ ἡ βασιλεῖα μου διὰ τῆς παρούσης προστάξεως καὶ διορίζεται εἶναι καὶ εἰς τὸ ἐξῆς || ὑπ' αὐτὸν καθὼς εὕρισκονται τελοῦσαι μέχρι τοῦ νῦν. Τὸ μέντοι φιλότιμον ἐπιτείνουσα πρὸς αὐτὴν, εὐδοκεῖ καὶ παρακελεύεται καὶ ταύτας εἶναι ὑπ' αὐτὴν καὶ ἑτέρας ἐπισκοπὰς ταύτας, ἡγουν τὴν τῆς Κορώνης, τὴν τῆς Μεθώνης καὶ τὴν τῆς Ζεμενάς, καὶ υποκεισθαι ὁμοίως καὶ ταύτας τῇ αὐτῇ ἁγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ τῆς εἰρη-

10. Ἐν τῇ ψα' χρυσοβούλλον : ἐκ τῶν πρώτων κῆρ κῆρ Ἄντωνίου 10. ἐπειδὴ 12. κίθουρίας 16. τῶν 17. προσεπαύξουσά

24. Ἐν τῇ ψα' Ἐπρόσταγμα τοῦ αὐτοῦ κῆρ ἀνδροῦνικου τοῦ βασιλέως τοῦ παλαιολόγου 26. κῆθουρίας 30-31. κείσθαι ὁμοίως 32. τοῦ ζεμενοῦ

μένης Μονεμβασίας, ὅσα καὶ μητρὶ αὐτῶν, καὶ δέχεσθαι εἰς ἀρχιερέας αὐτῶν οὓς ἂν ὁ ἐν αὐτῇ εὕρισκόμενος ἀρχιερεὺς χειροτονῆσαι διακρίνη καὶ ἐγκαταστήσαι ἐπ' αὐταῖς». Παρανάγνωθι καὶ ἐξ ἑτέρου σιγγιλίου ἐπιβεβαιουῦντος τὸ τοιοῦτο πρόσταγμα· «Καθέξουσι δὲ καὶ ἐπισκοπὰς ὅσας τε πρότερον εἶχεν ὑποτεθείσας ἢ τῆς Μονεμβασίας μητρόπολις καὶ ὅσαι νῦν αὐτῇ προσαρμόζονται», καὶ τὰ ἐξῆς ὁμοίως τοῖς εἰρημένοις. Ἄλλα ταῦτα μὲν κοινῶς περὶ πασῶν τῶν ἐπισκοπῶν. Ἔτερα δ' αὖ σιγγίλια δύο περὶ τῆς Ζεμενᾶς καὶ τῆς Μαΐνης, τὸ μὲν τοῦ μακαριωτάτου πατριάρχου κϋρ Φιλοθέου ἐκεῖνου, τὸ δὲ τοῦ πρὸ αὐτοῦ ἀγιωτάτου κϋρ Ἰσιδώρου, ἐπιβεβαιουῦντα καὶ στηρίζοντα ταύτας τῇ κατ' ἐμὲ ἐκκλησίᾳ.

Ποῦ τοίνυν δίκαιον, ἐγκαλοῦντος μὲν ἐμοῦ καὶ ἐνάγοντος καὶ οὐ τὰς τυχοῦσας συστάσεις δεικνύοντος μὴ μόνον οὐ δοῦναι λόγον ἐκείνων ὑπὲρ ὧν ὡς ἀδικούμενος κατεβῶν αὐτὸς καὶ τὰμὰ πάντα προὔτεινα δικαιώματα, ἀφελὲς ταῦτα τοῖς αὐτόθι ἀνατεθειμένοις πρὸς τοῖσθ μοι ἐπιτρόποις, ἀλλ' αὐθωρόν, ὥσπερ ἄγων ἐκεῖνος καὶ φέρων δι' ἑαυτοῦ πάντα, γέγονεν αὐτῷ τὰ κατὰ νοῦν, καὶ τὴν μὲν δίκην ἐξέφυγεν, δι' ἣν καὶ μεμήνυται, μηδένα δοῦς λόγον, ἀλλ' ἅμα μὲν ἐλθὼν, ἅμα δὲ καὶ διεκφυγὼν ἐκείνην, ἅμα δὲ εἰσαγγείλας καὶ δικαιωθείς ἄνευ ἐμοῦ, ὥσπερ αὐτὸς ὧν ἑαυτοῦ καὶ δικαστῆς καὶ κρινόμενος καὶ ἀντικρινόμενος καὶ πάντα σχεδόν ; Ὡ δίκη καὶ νόμοι θεῖοι, ποῖ ποτε γῆς ἔδυτε ; Τί τὸ καινὸν τοῦτο καὶ ξένον ; Τίς ἤκουσε τῶν ἀπ' αἰῶνος, ἐπὶ τῶν χρωμένων λέγω δίκην καὶ νόμοις καὶ δικαιοσύνη, τοιαύτην καταδίκην ; Τίς γὰρ, ἀκούσας χρόνους τριακοσίου, ἵνα μὴ εἶπω πεντακοσίου ἢ καὶ ἑξακοσίου, τὴν κατ' ἐμὲ ἐκκλησίαν τὰς ἐπισκοπὰς νεομένην καὶ δεσποζούσαν, νῦν ἀφρημένην, οὐκ ἂν ἐκπλαγείη ἐπὶ τῷ καινῷ τούτῳ καὶ παραδόξῳ πράγματι ; Ἡ τίς, ἰδὼν θεῖα καὶ σεπτὰ χρυσόβουλλα καὶ προστάγματα, μετὰ τοσαύτης κυρωθέντα σπουδῆς καὶ δυνάμεως, ὡς διατάξεις σχεδὸν ἐπὶ τούτῳ δὴ τῷ πράγματι φαίνεσθαι, ἐπτά καὶ εἰκοσιν ἐτῶν πρὸς τοῖς ἑκατὸν τυγχάνοντα, ἐπιβεβαιουῦντα μὲν ταύτας καὶ μαρτυροῦντα, ἅτε δὴ κατεχομένας παρὰ τῆς Μονεμφ. 119^β || βασίας ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων δι' ἑτέρων πάντως δικαιωμάτων, ἐπιστηρίζοντα δὲ διαρκῶς καὶ βεβαίως τὰς πάλαι δὴ παρ' αὐτῆς κατεχομένας εὐλόγως καὶ δικαίως ἐπισκοπὰς, ἤδη πάντα ἐκεῖνα ἀνατετραμμένα, οὐκ ἂν συσταεῖς φρίξειεν ἐπὶ τούτοις : Ἡ τίς, τὰ

8. ἐξ ἑτέρου 4. Ἐν τῇ φᾶ σιγγίλιον ἕτερον 8. Μαΐνης ἔγραφα : αἰγίνης 14-15. προὔτεινα 16-17 ἰαυτοῦ 25. τὰς ἐκ τοῦ τῆς 35. φροσταεῖς φρίξειεν

πατριαρχικὰ ταῦτα κατιδῶν σιγίλλια, μετὰ τσαύτης συγκεροτημένα πανταχόθεν δυνάμεως καὶ τσαύτης ἀρχιερέων ὁμηγύρεως, ἐν τούτῳ μὲν ὀκτωκαίδεκα, ἐν ἑτέρῳ δ' αὖ καὶ πλείονων, βάρος φρικώδους ἀφορισμοῦ ἐπισείοντα κατὰ τῶν πρὸς κατάλυσιν ὅλως χωρησόντων τῆς τούτων δυνάμεως, οὐκ ἂν ὑπερεκπλαγεῖη καὶ ἀφωνος μένειεν: Ἄλλ' εἰ ταῦτα ὁ ἀγιώτατος ἐκεῖνος πατριάρχης εἴωρα κῆρ Ἀντώνιος καὶ εἰ συμπράξαντες ἐκείνῳ τῶν τριῶν ἐλάττους ἀρχιερεῖς, οὐκ ἂν τὴν τυχοῦσαν ὑπὲρ τούτου ψήφον ἐξήνεγκαν, ἀλλὰ μᾶλλον προσεπεκύρουν ἂν καὶ αὐτοὶ τὰ πάντα καὶ διὰ πάντων καλῶς καὶ δικαίως καὶ νομίμως κεκυρωμένα, καὶ εἰ τὰ μάλιστα οἰκειος αὐτῷ καὶ γνήσιος ἦν 10 ὑπηρέτης καὶ ὑπουργὸς ὁ γεγωνῶς τότε Κορίνθου κῆρ Θεόγνωστος ἐκεῖνος, ὑπὲρ οὗ καὶ ἡ δοκοῦσα σιγίλλιδος ἐκείνη ἐξηγέθη γραφῆ, κἂν ἄκυρος ἐς τὰ μάλιστα μέχρι τοῦ νῦν διέμεινεν;

Ὅπως μὲν οὖν οὐδ' ἐξενεχθῆναι ὅλως ἔμελλεν, εἰ αἱ δυνάμεις τῆς κατ' ἐμὲ ἐκκλησίας ὑπ' ἐκείνων ἐωρῶντο, δῆλον, καὶ διὰ τούτου δῆ- 15 λόν ἐστιν. Οὔτε γὰρ ἂν ποτε προῦχώρησαν ἐς τοσοῦτον ἐκεῖνοι, ὥστε πρὸς κατάλυσιν καὶ ῥῆξιν σεπτῶν χρυσοδούλλων χωρησαὶ καὶ προσταγμάτων βασιλέων, καὶ βασιλέων εὐσεβῶν καὶ δικαίων, οὐκ ἐξόν αὐτοῖς τοῦτο βασιλικῷ θεσπίσματος ἀνευ ποιῆσαι. Χρυσοδούλλῳ γὰρ ἐτέρῳ καὶ νεωτέρῳ μᾶλλον ἐχρῆν ἀκυροῦσθαι τὰ πρῶτα, τοῦτο δὲ 20 τῶν ἀπάντων οὐδεὶς ἂν ἔχοι πώποτε συστήσαι γεγονός. Εἰ δ' οὖν, παρίτω καὶ δεικνυέτω, ὥσπερ οὐδὲ σιγίλλίου δύναμις, εἰ τὸ ἐνεργοῦν καὶ βέβαιον δι' εὐλόγου καὶ νομίμου καὶ δικαίας αἰτίας ἑαυτῷ ἂν προσκτῆσαιτο, ἀκυρωθεῖη ἂν ποτε, μὴ γεγονότος ἑτέρου καὶ νεωτέρου, οὔτε εἰ τὰ σιγίλλιδος ἐκεῖνα καθεώρων γράμματα, οὕτω κανονικῆς δυ- 25 νάμεως γέμοντα καὶ μετὰ τσαύτης ἀρχιερέων ὁμηγύρεως συγκεροτηθέντα καὶ πανταχόθεν ἐδραῖα καὶ ἀμετάπτωτα μένοντα τῇ τοῦ καλοῦ καὶ νομίμου καὶ κανονικοῦ δικαίου περιοχῇ καὶ βεβαιώσει καὶ τὰς φ. 120^α φρικώδεις ἐκεῖνας ἀρὰς ἐπισείοντά τε καὶ ἐπιτεινόμενα τοῖς ἐγχειρήσουσι κατ' αὐτῶν ὅλως, τὸ παρ' ἅπαν ἐκείνων μέχρι καὶ τοῦ μικρο- 30 τάτου καθήψαντο· ἀλλὰ τοῦτο ἦν αὐτοῦς τὸ κινήσαν, τὸ μήτ' ἐκεῖνους εἰδέναι ταῦτα καλῶς, μήτε τὴν τούτων ἔχοντα τῆς δυνάμεως πείραν τὸν τότε Μονεμβασίας τῷ μήπω παραγενέσθαι κατὰ τὴν τυχοῦσαν αὐτῷ ἐκκλησίαν, κἂν ἐκεῖνος τηνικαῦτα καὶ οὕτω τὰ κατ' αὐ-

10 (καὶ 13). ταμάλιστα 13. ταμάλιστα 16. προῦχώρησαν 22. δεκνυέτω

24. Τὸ ἂν πρόσθετον ἄνωθεν 27. ἀμετακίνητα, ἐν δὲ τῇ ἡρ 19 ἀμετά- 30. τοπαρίπαν

τὸν εὖ διέθετο, καρπούμενος καὶ κατέχων ταύτας διὰ παντός, ὡς καὶ
 οἱ πρὸ αὐτοῦ πάντες. Οὐ μὴν οὐδ' εἴασαν αὐτὸν ἄν, ἄρτι τότε' ἐς μη-
 τροπολίτην τελέσαντα, δεσπόζειν καὶ ἄρχειν ἐπὶ πλεόντων ἐπισκο-
 πῶν, ὡς ἐξ ἅπαντος δεδικαιωμένου τοῦ ἀντικρινομένου αὐτῷ. Οὐθ' ὁ
 5 τότε Κορίνθου, συγκρατάσει τινὶ χρησάμενος, παρήκεν ἂν ἐτέρῳ
 καρποῦσθαι τὰ σφέτερα, ἐξὸν αὐτῷ παρακατέχειν καὶ νέμεσθαι ταῦ-
 τα, καὶ ταῦτα οὐκ ἐν τῷ ἀμελεῖν καὶ προέσθαι, τὴν τῶν ἱερῶν κανό-
 νων προβάλλομένῳ σύστασιν, ἀλλ' ἐν τῷ μᾶλλον ἀνακαλεῖσθαι καὶ ἐξ
 ἅπαντος τρόπου ἕκαστον τῆς κατ' αὐτὸν ἐκκλησίας πειραῖσθαι περι-
 10 ποιῆσθαι τὰ δίκαια. Οὐς γὰρ ἐν τοῖς ἑαυτῶν προβάλλονται γράμμασι
 τῶν ἱερῶν συνόδων κανόνας κατὰ τῶν ἀμελούντων τὰ ἀνήκοντα τῇ
 ἑκάστου ἐκκλησίᾳ καὶ ἐπανασώζεσθαι μὴ σπουδαζόντων, ἐκείνους αὐ-
 τοὺς ἔδει καὶ τοὺς ὑπερδικούντας εὐθὺς εἶναι καὶ ἅμα διδόναι χρη-
 σθαι τῷ τότε Κορίνθου ταῖς ἐπισκοπαῖς ἢ τῷ τῶν ἀμελούντων καὶ
 15 πρῶσεμένων ἐκόντων τὰ τῶν ἰδίων ἐκκλησιῶν δίκαια ὑποπεσεῖν ἐκεῖνον
 ἐπιτιμίῳ. Ἄλλ' οὐτ' ἐκεῖνο, οὔτε τοῦτο τηνικαῦτα φαίνεται γεγονός.
 Καὶ ἐκείνοις τοίνυν, ὑφ' ὧν τὸ σιγγιλιῶδες ἐκεῖνο γράμμα προέβη, ἄ-
 κυρον μέχρι τοῦ νῦν μεμένηκεν. Εἰ δὲ καὶ ὁ τότε Μονεμβασίας σὺν τῷ
 λοιπῷ τῶν ἀρχιερέων χορῷ τῷ σιγγιλιῷ ἐνυπέγραψεν, οὐκ ἐπ' αὐτῷ
 20 μόνῳ καὶ τουτοῦ τὸν τρόπον. Ἄλλ' εἰ καὶ τῆς ἰδίας αὐτοῦ ἐκκλη-
 σίας μετὰ τὴν αὐτοῦ ἀποδίωσιν ἐξίστασθαι ἤτειτο, τοῦτ' ἂν ἐποίει
 ὁ καὶ πᾶς ὅστις οὖν, μᾶλλον δὲ καὶ πάντες τοῦτο ποιούμεν' ἐτέροις
 καὶ ἄκοντες παρίεμεν ταῦτα ἔστιν ὅτε καὶ οἷς οὐ βουλόμεθα. Οὐ γὰρ
 ἔξεστι τὰ ἐκκλησιαστικὰ κληρονομικῶ τινι παραπέμπειν τρόπῳ· πέ-
 ρ. 120^β ρας μὲν γὰρ ἀνθρώπου παντός θάνατος, οἱ δὲ || θανόντες τοῖς ζῶσι
 26 τῶν ὄντων αὐτοῖς παραχωροῦσιν, οὐκ εἰδότες οἱ καθ' ἡμᾶς μᾶλλον
 καὶ οἷς τισι καταλείψουσι, τοῦτο μόνον εἰδότες αὐτῶν ἀληθῶς ὅπερ
 ἂν διὰ βίου παντός κεκτημένοι κατέχωσιν. Οὐ μὴν διὰ τοῦτο καὶ δι'
 αὐτοῦ ἡμῖν μᾶλλον ἢ ἐκείνῳ τὸ ἰσχυρὸν γίγνεται.
 30 Ἄλλ' ἐπεὶ καὶ τοῦτο δὴ καινίσκεται τῷ σιγγιλιῶδει ἐκείνῳ γράμμα-
 τι, τὸ μὴ τοῖς χρόνοις ἐμμένειν τοῖς ὑπὸ τῶν νόμων ὠρισμένοις, οἱ δὴ
 καὶ τὸ κύρος ἔχουσιν ἀπὸ τε τῶν μακρῶν ἐκείνων χρόνων ἀπὸ τε
 τῆς μέχρι τοῦ νῦν ἐπ' αὐτοῖς τηρουμένης καὶ φυλαττομένης ἀκρι-
 βείας, κεκίνηται δὲ καὶ τὰ πάνυ παλαιὰ καὶ τὰ πρὸ Εὐκλείδου σχε-
 35 δὸν ἀναψηλαφῶνται, τὸ τοῦ λόγου, φέρε δεῖξωμεν ἐκείνοις διὰ πάν-
 των ἐτέρως καὶ οὐχ ὡς ἐχρῆν γεγονότα, καὶ ὡς ἐβούλοντο μᾶλλον

1. διαπαντός 3. ἐπιπλέον 4. ἐξάπαντος 13. καὶ 20. εἶναι αὐτοῦ
 24. καὶ πρόθετον 28. διαδοθέν

καὶ πρὸς τὴν προκειμένην αὐτοῖς ἐφῆσιν ταῦτα διεξιούσιν καὶ καθ' ἑαυτῶν μᾶλλον ἢ ὑπὲρ ἑαυτῶν φθειγόμενοι. λέγει τοίνυν οὕτως τὰ γράμματα, μᾶλλον δὲ τὰ ἐκ τοῦ παλαιοῦ ἐκείνου κώδικος, ἃ τὸθ' ὑπὲρ αὐτῶν προὔτεινον, ὡς τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Κορίνθου πολι- 5 ορκία περιπεσοῦσης καὶ τῶν ἐποίκων αὐτῆς πανταχόσε δισπαρέν- των, ὁ τότε Μονεμβασίας ἐπίσκοπος ἐπισκοπῇ γὰρ αὕτη τῆς Κορίνθου τὸ πρότερον ἦν σπουδῆν ποιησάμενος πᾶσαν, οὐ μόνον τινὰς τῶν Κορινθίων ἐπανασῶσατο καὶ κατώκισεν αὐτοὺς ἐν τῇ Πελοποννήσῳ, ἀλλὰ καὶ πολλοὺς ἄλλους τῶν περιόικων μετακαλεσάμενος, ἐγκατέ- 10 σπειρε ταύτη, καὶ οὕτως αὐτῆς τὴν Πελοπόννησον κατώκισατο. Τοῦ- τον ἀμειβόμενος τῆς καλοκἀναθίας ὁ τότε τὰ τῆς βασιλείας σκῆπτρα διέπων, μὴ μόνον δι' αὐτὸν καὶ τοὺς ἐφεξῆς ἐπισκόπους τοὺς μετ' αὐ- τὸν τῆς τῶν μητροπολιτῶν ἐτίμησεν ἀξιώματι, ἐν τῇ τὴν Μονεμβασίαν, ἐπισκοπῆν εὔσαν, ἀποκαταστήσαι αὐτὴν εἰς μητρόπολιν, ἀλλὰ καὶ ἄλλας δύο ἐπισκοπὰς τῆς μητροπόλεως ἀποσπάσας Κορίνθου, ἐρ- 15 γου γεγονυίας τῆς λατινικῆς δεξιᾶς, προσένευε τούτῳ καὶ προσεπε- κύρωσεν. Ὁ δὲ καὶ ἡ σύνοδος ὕστερον ἐπεκύρωσεν, ἐπιφημιζουσα περὶ τούτου καὶ τὸν οὕτω ταῦτα διαταξάμενον αὐτοκράτορα».

Ταῦτα διέξεισιν, ὡς φησιν, ὁ παλαιὸς ἐκεῖνος κώδιξ. Τί τοίνυν καὶ αὐτὸς ὑπερ ἡ σύνοδος ἡ ἱερά ἢ ἐκεῖνη ἐπεκύρωσεν οὐ κυροῖς; Τί τὰ φ. 121^α καλῶς ὑπὸ τοῦ τότε αὐτοκράτορος νομοθετηθέντα καὶ αὐτὸς, ὡς αὐ- 21 τὸς φῆς, οὐ τιμᾶς οὐδὲ στέργεις, ἀλλ' ἀνατρέψαι πειρᾶ καὶ πᾶσαν κι- νεῖς μηχανὴν τὰ δόξαντα τῷ βασιλεῖ, τῷ πατριάρχῃ, τῇ συνόδῳ καθε- λεῖν; Πῶς ἐγὼ κακῇ πίστει νέμομαι ταύτας, ὅποταν σὺ τοιαῦτα φῆς, ἀριδῆλως οὕτω καὶ προφανῶς μαρτυρῶν καὶ παρὰ βασιλέως καὶ παρὰ 25 συνόδου καὶ πρόπαλαι ταῦτα τὴν ἐμὴν ἐκκλησίαν κατέχειν καὶ νέμε- σθαι; Οὐ τοῦτο μόνον αὐτὸ, κἂν οὐδὲν εἶχον ὑπὲρ ἐμοῦ τῶν ἀπάντων προτεῖναι, οὐ νόμους, οὐ κανόνας, οὐ χρυσόβουλλα, οὐ προσταγμάτα, οὐ σιγίλλια, οὐ νομὴν χρόνιον, οὐκ ἄλλο τι τῶν ὧν πάντων προτείνω, οὐκ αὐτῷ τούτῳ γε καὶ μόνῳ, ὃ σὺ προὔτεινας, διαιτηταῖς παρ' εὐ- 30 γνώμοσι τὴν νικῶσαν καθ' ὄλου ψῆφον εἶχον λαβεῖν;

Ἄλλ' ἄγε δὴ καὶ τὰ κατὰ τὴν ἄλωσιν τούτῳ τῆς Κορίνθου οὐχ ὡς ἔχουσιν, ἀλλ' ὡς αὐτὸς ἠδούλετο διεξιῶν πεπραγμένα ταῦτα δεῖξω- 35 μεν. Εἰ δὲ ὁ λόγος εἰς μῆκος καὶ ἱστορίας ἑαυτὸν ἐπαναφέρῃ, δότε τούτῳ συγγνώμην, δικασταὶ δικαιοῦτατοι, δότε, μὴ δυναμένῳ πῶς ἐτέ- 85

1. αὐτῶν προὔτεινον 19. κώδιξ 23. Αἱ λέξεις τῷ πατριάρχῃ πρόσθετοι ἀνω- 31. καθόλου
θεν 29. ἀλλῶ 30. προὔτεινας